

**ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА
У АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ
ЗА ПЕРИОД 2016.–2018. ГОДИНА**

САДРЖАЈ:

- 1. УВОД**
 - 1.1 СПОРТ КАО ПОЈАМ
 - 1.2 СПОРТ У СРБИЈИ
 - 1.3 ТРАДИЦИЈА И ЗНАЧАЈ СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

- 2. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ**
 - 2.1 ВИЗИЈА
 - 2.2 МИСИЈА
 - 2.3 ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

- 3. СПЕЦИФИЧНОСТИ АП ВОЈВОДИНЕ**

- 4. ЧИНИОЦИ СИСТЕМА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ И ОКВИРИ ЊИХОВОГ ДЕЛОВАЊА**

- 5. ПРАВНИ ОКВИР**
 - 5.1 ВАЖЕЋИ ПРОПИСИ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
 - 5.2 ПОЛОЖАЈ И НАДЛЕЖНОСТИ АП ВОЈВОДИНЕ У СИСТЕМУ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
 - 5.3 ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

- 6. АНАЛИЗА СТАЊА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ**
 - 6.1 ШКОЛСКИ СПОРТ
 - 6.2 ОБЛАСТ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ
 - 6.3 ОБЛАСТ ВРХУНСКОГ СПОРТА
 - 6.4 СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

- 7. ПРИОРИТЕТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ**
 - 7.1 РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ УКЉУЧУЈУЋИ ШКОЛСКИ И УНИВЕРЗИТЕТСКИ СПОРТ
 - 7.2 ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ
 - 7.3 РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА
 - 7.4 РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

- 8. ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ, ОПШТИ И ПОСЕБНИ**
 - 8.1 ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА У АП ВОЈВОДИНИ
 - 8.2 СТРУЧНО И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У СПОРТУ И ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА
 - 8.3 МЕЂУРЕГИОНАЛНА СПОРТСКА САРАДЊА
 - 8.4 СПОРТ У ВОЈСЦИ
 - 8.5 СПОРТ У ПОЛИЦИЈИ
 - 8.6 СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 8.7 МЕДИЈИ У СПОРТ
 - 8.8 НЕГАТИВНЕ ПОЈАВЕ У СПОРТУ

- 9. ДЕФИНИСАЊЕ СВИХ ПОТРЕБНИХ МЕХАНИЗАМА ЗА ПРАЋЕЊЕ НАПРЕТКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ**
 - 9.1 СПРОВОЂЕЊЕ
 - 9.2 ПРАЋЕЊЕ
 - 9.3 ОЦЕЊИВАЊЕ
 - 9.4 ИЗВЕШТАВАЊЕ

- 10. АКЦИОНИ ПЛАН**

1. УВОД

1.1 СПОРТ КАО ОПШТИ ПОЈАМ

Најшире гледано, спорт је могуће дефинисати као слободну људску активност усмерену на развој психо-физичких способности. Ниво достигнутих способности најчешће се исказује кроз такмичење са другима и настојање да се оствари што бољи резултат, док се некада ради о такмичењу са самим собом или у најчешћем случају се ради о физичкој активности усмереној на очување и унапређење здравља. Управо из појашњења појма спорта, али и основних мотива због којих се данас људи баве физичким активностима треба тражити и основне смернице у изради стратешких и програмских докумената који имају за циљ дефинисање система спорта у сваком друштву које тежи да следи модерне тенденције у овој данас незаобилазној области живота.

Већ увелико је прихваћена теза да је ниво спорта најбољи показатељ развијености једног друштва, као и да представља незаменљиво средство за формирање културних стереотипа, али и даје велики допринос у пропагирању свих цивилизациских тековина које данас представљају једно уређено и напредно друштво.

1.2 СПОРТ У СРБИЈИ

Спорт је у Уставу Републике Србије дефинисан као категорија од посебног интереса за развој и просперитет целокупног друштва и као такав се великим делом финансира из буџета Републике Србије.

Спорт има кључну улогу у сваком друштву кроз допринос социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећању позитивног утицаја на јавно мњење и ширење етичких и општих принципа који се кроз њега преносе.

Спорт је мултидисциплинарна област и као такав се мора посматрати, и само уз један комплексан приступ и уз коришћење знања из многих научних области, спорт се може на прави начин дефинисати и развијати.

Бављење спортом и физичко образовање су основна људска права свих грађана Републике Србије. Република Србија гарантује остваривање ових права, из чега проистиче да се у остварењу тог циља морају развијати све области које имају утицај на сам развој спорта, али и да се до краја и недвосмислено дефинишу сви односи унутар самог система спорта. Посебне могућности се морају пружити младима, старима и особама са инвалидитетом, са циљем да развију, у потпуности, своје личности кроз физичко образовање и спортске програме прилагођене њиховим захтевима.

Прилику да учествују у спорту имају сви грађани Републике Србије без обзира на друштвени статус, верску и националну припадност, или било коју одређеност. Спорт повезује појединце, породице, заједнице, регионе и целокупни народ. Када се људи баве спортом изграђују и испољавају најбоље људске особине као што су лојалност, толеранција, тимски рад, посвећеност и упорност.

Основни задатак државе је да уреди и обезбеди систем спорта како би грађани Републике Србије имали слободан приступ спорту где год да живе и без обзира на њихову способност, верске, културне, расне, полне и друге разлике.

Србија је земља спорта, великих спортиста, тренера, спортских радника и спортских резултата, која је веома успешно организовала највећа спортска такмичења

и манифестације и чији спортисти, тренери и спортски радници и дан данас представљају светску авангарду у појединим спортским гранама и областима.

Међутим ако говоримо о систему спорта у Републици Србији, што се у највећем делу може применити и на АП Војводину, онда најчешће ниво уређења и функционисања система спорта или појединих делова тог система није у потпуности еквивалент резултатима које постижу наши спортисти. Недовољна уређеност спорта на нивоу појединих јединица локалних самоуправа, недостатак и непоштовање критеријума за финансирање спорта у јединицама локалних самоуправа, недостатак категоризација спортских организација са територија јединица локалних самоуправа, nedovoljan број спортских стручњака и стручњака у спорту у оквиру гранских савеза, nedovoljna информисаност и обученост о начинима аплицирања и писања пројеката у ЕУ формату само су неки од сегмената у којима треба радити на континуираном унапређењу и уређењу.

Из поменутих разлога и у циљу стварања што бољег система спорта веома је важно институционално повезивање свих нивоа власти и организација из области спорта у циљу коришћења претходних искустава и знања, што такође представља и један од важних предуслова за израду што квалитетнијих програма развоја спорта у АП Војводини. Посебно треба назначити да је веома или једнако важно и вертикално и хоризонтално повезивање институција и организација из области спорта али и оних од којих директно или индиректно зависи уређење и функционисање система спорта.

На основу свега наведеног, може се закључити, да израда Програма развоја спорта у АП Војводини представља наставак уређења система спорта у Републици Србији тј. уподобљавање свих приоритетних и општих циљева са јасно дефинисаним задацима и активностима, које би након своје реализације требало да представљају један добро избалансирани и конзистентан систем који ће као такав створити много квалитетније услове за оправданост и сврсисходност места које спорт као делатност заузима у Републици Србији.

1.3 ТРАДИЦИЈА И ЗНАЧАЈ СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

Говорећи о традицији и значају спорта у Аутономној покрајини Војводини слободно се може рећи да је Војводина један од оних региона или области за који се са пуним правом може констатовати да је кроз своју историју обележен спортом, физичком културом, значајним спортским радницима и врхунским спортским достигнућима својих спортиста.

Актуелни врхунски спортски резултати које постижу спортисти из Војводине, бројне европске, светске и олимпијске медаље које сведоче о томе, чињеница да су спорт и физичка култура саставни део живота становника Војводине, управо говоре о великој и значајној традицији спорта на овим просторима. Такође нас и враћају у прошлост и сећање на неке од пионира увођења спорта и физичке културе у основне друштвене токове на овим просторима.

Враћајући се у прошлост и саме почетке, прво се морамо осврнути на физичко васпитање и школски спорт који имају богату традицију у Војводини, као и на први и најважнији корак а то је увођење физичког васпитања у школе и његову популаризацију, за шта заслуге припадају великом педагогу и просветитељу др. Ђорђу Натошевићу (1821-1887). Натошевић је као директор Српске православне велике гимназије у Новом Саду, је још 1853. године увео редовну наставу физичког васпитања. Предмет је био обавезан за све ученике, оцене су биле описне а ускоро су набављене и потребне гимнастичке справе.

Следећи велики корак у унапређењу школског спорта у Војводини представља покретање система школских спортских такмичења 1969. године за који је најзаслужнији Милојко Тубић као и реализација популарног СОШОВ-а (Спортске олимпијаде школске омладине Војводине) који је први пут одржан у Новом Саду

одржан 1970. године, и која је након 25 година обновљена, организацијом 7. по реду СОШОВ-а 2014. године у Сомбору.

Покретањем иницијатива за увођење наставе физичког васпитања у војвођанским школама и још ранијем буђењу свести о важности физичке културе и формирању првих спортских друштава велики допринос су дали и многи знаменити војвођани тог времена, Лаза Костић, Јован Јовановић Змај, Тихомир Остојић, Јован Микић Спартак и многи други. Прва спортска друштва на простору Војводине се формирају у другој половини 19. века а претечу представља формирање стрељачких дружина и соколских друштава.

Колико су спорт и физичка култура у ствари саставни део свих сегмената друштва у Војводини сведочи покретање иницијативе а након тога и почетак реализације Спортске олимпијаде радника Војводине популарног СОРВ-а, јединственог у Европи и својеврсног војвођанског брэнда у овој сфери спорта и спортске рекреације.

Радничко спортске активности у Војводини још 1945. године узимају маха у селима и градовима широм Војводине. Развојни пут спортско рекреативних активности у Војводини прошао је кроз неколико етапа са карактеристичним обележјима и стандардним маснифестацијама: индустријски вишебој, радничко-спортске игре великих колектива.

Традиција организације спортских радничких олимпијада датира још од 1975. године када је у Новом Саду одржана прва Олимпијада. До данас је реализовано укупно 11 олимпијских циклуса а 12. по реду циклус ће бити окончан завршном манифестацијом којој ће домаћини бити општине Бечеј и Нови Бечеј 2019. године.

Оно што у највећој мери карактерише војвођански спорт и што овај регион и ван оквира ових наших простора сврстава у ред једног од најплодоноснијих спортских региона, јесу пре свега велики спортисти који су били освајачи најзначајнијих одличја на највећим спортским манифестацијама, Европским и Светским првенствима и Олимпијским Играма.

Кроз историју одржавања великих међународних спортских такмичења значајно место и улога припада спортистима који своје корене и порекло имају са простора садашње Аутономне покрајине Војводине. Континуитет освајања медаља и разноврсна лепеза спортских грана и дисциплина у којима су остваривани резултати најбоље говори о традицији спортске културе на овим просторима када је врхунско достигнуће у спорту у питању. Имена свих освајача медаља и власника великих спортских достигнућа, спортских организација, грана спорта и дисциплина увек је незахвално набрајати из разлога да се евентуално не изостави нешто или неко, из тог разлога ћемо овом приликом поменути само неке од њих (Бранислав Симић - рвање, Стеван Хорват - рвање, Момир Петковић - рвање, Ивица Фргић - рвање, Рефик Мемишевић - рвање, Јожеф Тертељи - рвање, Давор Штефанек - рвање, Звонко Вујин - бокс, Тадија Качар - бокс, Слободан Качар - бокс, Славко Обадов - цудо, Милорад Станулов и Зоран Панчић - веслање, Милан Јањић - кајак, Илија Лупулеску - стони тенис, Гордана Перкучин - стони тенис, Аранка Биндер - стрељаштво, Александра Ивошев - стрељаштво, Ивана Шпановић - атлетика.

Значајне резултате постизале су и наше репрезентативне селекције у чијим саставима су партиципирали спортисти са ових простора и то у рукомету, фудбалу, кошарци, ватерполу и одбојци, подједнако у женској и мушкој конкуренцији.

2. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

2.1. ВИЗИЈА

Визија на основу које се доноси Програм развоја спорта у АП Војводини је да се створи што квалитетнији стратешки основ за унапређење спорта и стварање што бољих услова да се грађанима Покрајине обезбеди бољи квалитет живота како би изградиле боље друштвене односе и квалитетнији систем вредности у друштву.

2.2. МИСИЈА

Мисија је стварање система спорта у Аутономној покрајини Војводини у коме ће свако имати право да се бави спортом, са циљем развоја своје личности, одржавања доброг здравља, побољшања физичких способности, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена, унапређења квалитета живота и постизања врхунских спортских резултата.

2.3. ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

Спорт у Републици Србији функционише у веома комплексном окружењу које се мења и отвара многе изазове. За успешно имплементирање приоритета Стратегије потребно је јасно препознати изазове и дефинисати начине за њихово превазилажење.

Према подацима Истраживања Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” у Републици Србији је гојазан скоро сваки пети одрасли становник (18,6%), сваки трећи становник конзумира цигарете (33,6%), око 40% свакодневно или повремено конзумира алкохол, а скоро половина становништва има хипертензију (46,5%).

Резултати компарације резултата два истраживања: првог која су спровела Европска комисија (ЕУРОБАРОМЕТАР) на територији земаља чланица Европске Уније и другог које је спровео ЦЕСИД на територији Републике Србије на захтев Министарства, показују да:

- 40% становника Европске уније изјављује да се бави спортом бар једном недељно, док се спортом у Републици Србији једном недељно бави само око 10%;
- 34% становника Европске уније изјављује да се никада не бави физичким вежбањем, док се у Републици Србији никада не бави физичким вежбањем чак 56% популације.¹

Стварање јасног, недвосмисленог и сврсисходног система спорта у Републици Србији само по себи представља највећи изазов који ће умногоме зависити од квалитета стратешких и програмских докумената али и од њихове примене.

Програмом развоја спорта у АП Војводини се жели кроз саму поставку приоритетних општих и посебних циљева, одговорити на све постављене задатке из Националне Стратегије и у оквирима тако постављеног система помоћи да се дају одговори на све изазове који стоје испред система спорта у Републици Србији.

Србија као део мапе Европе у свим показатељима који говоре о једном модерном и уређеном друштву када је спорт и физичка активност њених грађана у питању.

¹ Подаци преузети из Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године.

3. СПЕЦИФИЧНОСТИ АП ВОЈВОДИНЕ

Војводина је аутономна покрајина која се налази на северу Републике Србије и обухвата површину од 21.506 км², што износи 24,3% територије Републике Србије. Већим делом је равничарски крај који пресецају три пловне реке – Дунав, Тиса и Сава, као и каналска мрежа, путеви и железничке пруге, повезујући централну и западну Европу с Балканом и Блиским истоком. Најзначајније везе јесу Коридор 10 – за друмски саобраћај и Дунав европски коридор 7 – за водени саобраћај. У Војводини се налази и најстарији национални парк – Фрушка гора, а на њеним обронцима, током векова, изграђено је седамнаест манастира.

Војводина се на северу граничи са Мађарском, на западу са Хрватском, на југозападу са Босном и Херцеговином, на истоку са Румунијом и на југу са централном Србијом.

На територији Војводине је 45 општина и градова, као јединица локалне самоуправе, распоређених у седам округа, са седиштима у градовима: Суботица (Севернобачки), Зрењанин (Средњебанатски), Кикинда (Севернобанатски), Панчево (Јужнобанатски), Сомбор (Западнобачки), Нови Сад (Јужнобачки) и Сремска Митровица (Сремски). Националну структуру становништва у Војводини чини више од 20 националности. Најбројнији становници су Срби, Мађари, Словаци, Хрвати, Роми, Румуни и Црногорци. У службеној употреби у АП Војводини се користе српски, мађарски, словачки, румунски, хрватски и русински језик.

Према резултатима пописа из 2011. године у АП Војводини живи 1.931.809 становника што износи 26,87% становника Републике Србије. Посматрајући округе у АП Војводини, уочава се да је у свим окрузима, осим у Јужнобачком забележен пад броја становника у међупописном периоду (2002-2011). На нивоу АП Војводине забележе је пад од 100.183 становника (4,9%). Највиши пад становника забележен је на нивоу Западнобачког округа (-25.924), док је једино на нивоу Јужнобачког округа забележен раст који износи 21.705. Стопа природног прираштаја је у 2012. години на нивоу Републике Србије негативна и износи -4,9‰, док је на нивоу АП Војводине нижа и износи -5,0‰.

Просечна старост становништва у 2011. години на нивоу АП Војводине износи 41,8 година старости. Највиша просечна старост становништва забележена је у Западнобачком округу (43,3), а најнижа је на нивоу Јужнобачког округа (40,6). У стадијум дубоке демографске старости Војводина је ушла још 2002. године, а уколико се овакав тренд старења становништва настави, што је извесно, Војводина ће до краја пројектованог периода 2021. године ући у последњи стадијум старости становништва – стадијум најдубље демографске старости.

У 2021. години, број младог становништва, старог 19 година, које се налази на почетку студентског узраста највише ће се смањити у Средњебанатском округу (за 27,8%), а најмање у Јужнобачком (-19,5%). Повећање удела старих у 2021. години биће присутно у свим окрузима, а највећи пораст старих лица до 2021. године имаће Јужнобанатски (16,0%) и Јужнобачки округ (19,3%). Највиши пад радно способног становништва у 2021. године биће забележен у Јужнобанатском округу (-55,1%), а најнижи у Сремском (-9,2%). Због тога баланс између становништва радно способног узраста и становништва старог 65 и више година представља један од највећих изазова друштва.

У АП Војводини постоји три универзитета, од којих је највећи у Новом Саду са око 45.000 студената. Универзитете чине 24 факултета и 4 научна института са близу 4800 запослених у научно-истраживачкој области. У 169 средњих школа у школску 2015/2016. годину уписано је 64.437 ученика и ученица са обухватом средњошколске популације око 25% у АП Војводини. У Беочину, Малом Иђошу, Житишту, Опову и Планишту не постоји ниједна средња школа, док се највећи број средњих школа налази у Јужнобачком округу – 43. Све јединице локалне самоуправе имају основну

школу, а укупан број основних школа је 533, од којих је 350 матичних и 183 издвојених одељења. У школској 2015/2016. години уписано је 148.604 ученика и ученица. Обухват деце која похађају основну школу у АП Војводини је око 96%. У АП Војводини има 71 предшколска установа, од којих су 44 државне. У 2015/16 години уписано је 57.053 деце, док је обухват деце обавезним предшколским програмом 97%.

4. ЧИНИОЦИ СИСТЕМА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ И ОКВИРИ ЊИХОВОГ ДЕЛОВАЊА

Чиниоци система спорта у Аутономној покрајини Војводини делују у два сектора, јавном и невладином.

ЈАВНИ СЕКТОР чине: Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Покрајински завод за спорт и медицину спорта, и јединице локалне самоуправе са територије АП Војводине са надлежним секретаријатима за спорт и омладину. Поред тога, важно тело у области спорта је Одбор за омладину и спорт Скупштине Аутономне покрајине Војводине.

НЕВЛАДИН СЕКТОР чине: Спортски савез Војводине, покрајински грански савези, територијални спортски савези јединица локалних самоуправа са територије АП Војводине и спортске организације (спортска удружења и спортска привредна друштва) и остале организације у области спорта са територије АП Војводине.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину је покрајински орган управе чије су надлежности утврђене Покрајинском скупштинском одлуком о покрајинској управи („Сл. лист АПВ“, бр. 37/14 и 54/14) Према овом пропису Покрајински секретаријат за спорт и омладину у области спорта има следеће надлежности: обезбеђује остваривање потреба и интереса грађана у области спорта, утврђених законом; утврђује спортске објекте и програме међународних спортских такмичења значајних за АП Војводину, оснива организације за обављање спортских делатности од интереса за АП Војводину и врши оснивачка права над њима; ближе уређује услове за обављање спортских делатности организација у области спорта и коришћење јавних спортских терена; утврђује путем којих се покрајинских спортских савеза задовољавају потребе и интереси грађана на територији АП Војводине, када је у једној спортској грани регистровано више покрајинских гранских спортских савеза и утврђује које спортске гране су посебно значајне за АП Војводину; води евиденције у области спорта; утврђује испуњеност услова за организовање спортских приредби и обезбеђује услове за рад, односно обављање делатности Покрајинског завода за спорт и медицину спорта и других организација у области спорта; предлаже установљавање награда из области спорта и омладине, награђује спортисте за остварене спортске резултате, додељује стипендије перспективним спортистима и врши инспекцијски надзор над спровођењем закона о спорту на територији аутономне покрајине у складу са Законом.

Покрајински завод за спорт и медицину спорта је установа која је основана у циљу унапређења и развоја стручног рада у организацијама у области спорта и стручног праћења стања у области спорта у Аутономној покрајини Војводини.

Завод је почео са радом 13. јула 1953. године када је Савез спортова Војводине на свом састанку донео одлуку о оснивању „Спортског института Војводине“ са седиштем у Новом Саду. Током свог постојања ова институција је разгранавала своју делатност прилагођавајући је потребама развоја физичке културе Покрајине, а у

складу са тим мењала је и називе. Већ 23.јануара 1958. године у „Центар за унапређивање физичке културе Војводине“. Центар се финансирао из средстава која му је додељивала комисија за физичку културу Војводине, затим из своје издавачке делатности, рада фото-филмске секције, разних услуга из области физичке културе и продаје средстава оних делатности центра које су се већ угасиле и основних средстава који више нису за ефикасну употребу. Радећи на наведеним задацима центар израста временом организацију која је попримила све више карактер научно-истраживачке институције.

Прве кризе јавиле су се оснивањем Факултета за физичку културу у Новом Саду, када највећи број стручних сарадника завода прелази у ту институцију, тако да је у једном тренутку завод остао само са два стално запослена радника на стручним пословима због којих је и основан, те је био приморан да почне из почетка. Након изузетно велике и дуге борбе завод опстаје одабиром и пријемом нових стручних сарадника долази опет период успешног рада, а посебно његовог повезивања са праксом.

Завод још неколико пута мења назив прво у „Републички завод за спорт са организационом јединицама у Новом Саду“ 17. децембра 1996. године. Међутим већ 27. јуна 2002. године Скупштина Војводине доноси одлуку о оснивању Покрајинског завода за спорт, тиме је отпочео нов период рада старог завода. И на крају у „Покрајински завод за спорт и медицину спорта“, ради усаглашавања назива Покрајинског завода за спорт са одредбом члана 30. Закона о спорту („Сл. гласник РС“ бр. 24/2011) иницирана је његова промена. Промена назива је извршена Покрајинском скупштинском одлуком о изменама и допунама Одлуке о оснивању Покрајинског завода за спорт, коју је Скупштина АП Војводине донела 24. јануара 2012. године, а иста је објављена у „Сл. листу АПВ“ бр. 1/2012. Покрајински завод за спорт и медицину спорта послује као установа у складу са прописима о јавним службама и има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом, одлуком о оснивању и статутом.

Делатност Покрајинског завода за спорт и медицину спорта, одређена је Законом о спорту и обухвата периодично праћење стања физичких способности деце, омладине и одраслих, контролу тренираности врхунских спортиста и стручно саветодавну помоћ врхунским спортистима и кадровима у спорту, информационо-документациону делатност и одржавање базе података за потребе вођења матичних евиденција и припрему аналитичке документације за планирање, програмирање, валоризацију ефекта и друге стручне потребе организација и савеза, издавачку, пропагандну и истраживачко развојну делатност.

Делатност обухвата:

1. стручно-саветодавну помоћ спортистима, стручним кадровима и организацијама у области спорта од интереса за Покрајину;
2. периодично праћење стања физичких способности деце, омладине и одраслих на територији Покрајине;
3. контролу тренираности спортиста који су од интереса за Покрајину;
4. унапређење школског спорта у Покрајини;
5. припрему аналитичке документације за планирање и програмирање активности у области спорта у Покрајини и валоризацију ефеката предузетих активности;
6. остваривање међународне стручне сарадње на питањима која су везана за делатност Завода;
7. остваривање сарадње и консултација са заинтересованим владиним и невладиним организацијама и органима у области спорта на питањима која су

везана за унапређење стручног рада у спорту и повећања обухвата бављење грађана спортом;

8. организовање образовних и других активности и кампања везаних за унапређење стручног рада и повећање обухвата бављења спортом у Покрајини (укључујући и активности на спортском усмеравању деце);
9. организовање саветовања, семинара, округлих столова и издавање стручних публикација о питањима везаним за делатност Завода;
10. информационо-документациону делатност и вођење евиденција у области спорта од значаја за Покрајину;
11. праћење и прикипљање информације у вези са мерама које се у Републици Србији и другим земљама предузимају у циљу унапређења стручног рада у спорту и повећања обухвата бављење грађана спортом;
12. оспособљавање и усавршавање спортских стручњака у области спорта;
13. научно-истраживачку делатност у области спорта;
14. селекцију спортиста;
15. унапређење рада са младим талентима кроз кампове у школе тренинга;
16. учешће у раду стручних тела репрезентативних селекција, спортских и гранских савеза;
17. обављање библиотечке делатности у области спортске литературе;
18. надзор над стручним радом у области спорта у оквиру надлежности Покрајине;
19. услуге у области рекреативног спорта (израда планова и програма рада за спровођење спортско-рекреативних активности и др.).

Поред делатности из става 1. овог члана Завод обавља и делатности:

1. посредовање у продаји разноврсних производа;
2. трговина на мало књигама, новинама и писаћим материјалом;
3. трговина на мало у неспецијализованим продавницама, претежно хране, пића и дувана;
4. кампови;
5. ресторани;
6. кантине;
7. кетеринг;
8. хотели и мотели са рестоаном;
9. хотели и мотели без ресторана;
10. дечија и омладинска одмаралишта;
11. планинарски домови и куће;
12. изнајмљивање канцеларијских машина и опреме, укључујући и компјутере;
13. изнајмљивање осталих машина;
14. услуге паковања;
15. специјалистичке лекарске прегледе из области медицине спорта;
16. амбулантно дијагностичке и терапијске интервенције из области медицине спорта;
17. третман за побољшање физичког стања и расположења.

Јединице локалне самоуправе са територије АП Војводине имају посебно значајно место у спровођењу овог Програма, те оне представљају значајан чинилац у

успостављању система спорта на целој територији Републике Србије. Обавеза сваке јединице локалне самоуправе да утврди програм развоја спорта на својој територији који ће бити у сагласности са националном стратегијом, те да ће се у расподели средстава водити рачуна о прописаним критеријума, а да ће цео процес бити јаван и транспарантан.

Спортски савез Војводине је највећи територијални савез у АП Војводини у који су учлањени покрајински грански савези и територијални спортски савези јединица локалне самоуправе са територије Покрајине. Задатак Спортског савеза Војводине је да, координира активности покрајинских и територијалних спортских савеза, да обавља послове којима се обезбеђују услови за праћење, развој и унапређење рекреативног спорта, школског спорта, врхунског спорта и да остварује регионалну спортску сарадњу у оквирима своје надлежности, те у складу са Законом буде организације која предлаже годишње програме својих чланица за финансирање из буџета АП Војводине.

Покрајински грански спортски савези имају задатак да активно раде на развоју своје спортске гране, односно спортских активности и делатности у подручју свог деловања на територији АП Војводине, усклађују активности својих чланова, да репрезентују покрајински спорт, стварају услове за постизање врхунских спортских резултата, раде на унапређивању стручног рада спортских стручњака, раде на омасовљења своје спортске гране, посебно код деце, омладине и инвалида, организују и воде спортска такмичења на нивоу АП Војводине, која су им поверена од стране надлежних националних гранских спортских савеза.

Територијални спортски савези су невладине организације основане у јединицама локалних самоуправа (градовима и општинама) са циљем да раде на уређивању и остваривању заједничких интереса својих чланова. Посебну улогу, која им је утврђена Законом о спорту, имају у предлагању годишњих програма својих чланова према јединицама локалних самоуправа за коју територију су основани. Ова улога ствара неопходност да се у свакој јединици локалне самоуправе оснује територијални спортски савез. На подручју АП Војводине тренутно има 38 градских/општинских територијалних спортских савеза од којих је 30 у чланству Спортског савеза Војводине, док у 7 јединица локалне самоуправе не постоји основан територијални спортски савез.

Спортске организације (спортска удружења и спортска привредна друштва) су основне ћелије система спорта у АП Војводини. Тренутно на територији АП Војводине има према подацима из Агенцији за привредне регистре регистровано око 3.200 клубова (спортских удружења).

Остале организације у области спорта су спортска удружења која се оснивају у циљу удруживања и спровођења заједничких интереса у одређеној струци у области спорта. То су удружења тренера, судија, делегата, спортских новинара и сл.

Акредитоване високошколске установе за спорт или менаџмент у спорту имају важну улогу у развоју и унапређењу спорта у АП Војводини. Уочава се да до сада није било довољне повезаности у деловању образовних институција и спорта, те је један од циљева овог Програма, успостављање овакве сарадње. У том смислу значајна је директна сарадња научно-образовних институција са спортским организацијама на подручју АП Војводине.

5. ПРАВНИ ОКВИР

5.1 ВАЖЕЋИ ПРОПИСИ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Основни правни акт којим се регулише област спорта у Републици Србији, јесте Закон о спорту („Службени гласник РС”, бр. 10/16) који је донет у фебруару 2016. године.

Закон о спорту је системски закон који уређује област спорта у складу са европским стандардима и прописима. Овим законом детаљно су уређена права и обавезе спортиста и осталих физичких лица у систему спорта, питања везана за правни положај, организацију и регистрацију правних лица у систему спорта; дефинисан општи интерес у области спорта, као и потребе и интереси грађана у области спорта у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе; успостављени су јасни критеријуми, услови и начин финансирање из буџетских средстава; дат је основ за нужне категоризације у области спорта; опредељено је доношење стратегије развоја спорта у Републици Србији, те по први пут је утврђена обавеза аутономне покрајине да донесе програм развоја спорта на својој територији; прецизиран и унапређен режим школског спорта; успостављен је свеобухватан режим у погледу статуса, функционисања и одржавања спортских објеката; прецизиран је режим организовања спортских приредби; прописано је вођење евиденција ради поседовања релевантних података из ове области; успостављен нови систем надзора над радом организација у области спорта и уређена су питања у вези са евидентирањем.

Поред овог системског Закона, за област спорта у погледу правног уређења значајни су и следећи закони:

1. Закон о ратификацији Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, број 9/90);
2. Закон о ратификацији Европске конвенције против допинговања у спорту, са Додатком („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, број 4/91);
3. Закон о потврђивању Најробијског уговора о заштити олимпијских симбола, са Анексом („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, број 1/99);
4. Закон о потврђивању Међународне конвенција против допинга у спорту („Службени гласник РС” – Међународни уговори, број 38/09);
5. Закон о спречавању допинга у спорту („Службени гласник РС”, број 111/14);
6. Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама („Службени гласник РС”, бр. 67/03, 101/05 – др. закон, 90/07, 72/09 – др. закон и 111/09);
7. Закон о скијалиштима („Службени гласник РС”, број 46/06);
8. Национална стратегија за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 63/13).

На темељу Закона о спорту, донети су подзаконски акти – Правилници којима се ближе уређују поједине области Закона, који су као и сам Закон о спорту обавезујући и на област спорта у АП Војводини.

1. Правилник о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима („Службени гласник РС”, број 15/12);
2. Правилник о условима за обављање спортских делатности („Службени гласник РС”, број 63/13);

3. Правилник о стручном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Службени гласник РС”, број 8/13);
4. Правилник о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Службени гласник РС”, бр. 51/16);
5. Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију („Службени гласник РС”, број 72/11 и 25/13);
6. Правилник о начину вођења матичних евиденција у области спорта („Службени гласник РС”, број 74/11);
7. Правилник о садржају и обрасцу пријаве за евидентирање података о спортским организацијама, спортским савезима, спортским друштвима и спортским центрима („Службени гласник РС”, број 43/11);
8. Правилник о одобравању и финансирању програма којим се остварује општи интерес у области спорта („Службени гласник РС”, број 64/16);
9. Правилник о обрасцу и начину издавања легитимације спортског инспектора („Службени гласник РС”, број 61/11);
10. Правилник о номенклатури спортских занимања и звања („Службени гласник РС”, број 7/13);
11. Правилник о надзору над стручним радом у области спорта („Службени гласник РС”, број 92/11);
12. Правилник о националној категоризацији спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 25/13);
13. Правилник о националној категоризацији спортова („Службени гласник РС”, број 25/13);
14. Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста („Службени гласник РС”, број 123/12);
15. Правилник о националним гранским спортским савезима преко којих се остварује општи интерес у области спорта у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 72/12, 3/12 и 25/13);
16. Правилник о коришћењу спортских објеката и обављању спортских активности у јавним спортским објектима („Службени гласник РС”, бој 55/13);
17. Правилник о евиденцијама које воде високошколске установе и друге организације које се баве оспособљавањем у области спорта („Службени гласник РС”, број 61/11);
18. Правилник о дозволи за рад спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 7/13);
19. Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности („Службени гласник РС”, број 17/13);
20. Правилник о ближим условима и критеријумима за стипендирање врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и за доделу новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама („Службени гласник РС”, број 124/12);
21. Одлука о образовању Националног савета за борбу против насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама („Службени гласник РС”, бр. 65/11 и 100/12);
22. Правилник о националној категоризацији спортских објеката („Службени гласник РС”, број 103/13).

Значајан документ који је у великој мери одредио и садржину Закона о спорту је Стратегија развоја спорта у Републици Србији за период 2014. - 2018. године („Службени гласник РС”, бр. 1/15)

5.2 ПОЛОЖАЈ И НАДЛЕЖНОСТИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ У СИСТЕМУ СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Надлежности аутономне покрајине у систему спорта, дефинисане су на у два Закона и то:

- Закону о спорту („Службени гласник РС”, бр. 10/16), и
- Закону о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС”, бр. 99/09)

Надлежности аутономне покрајине у области спорта дефинисане су у ова два акта готово на идентичан начин. Паралелно постојање два Закона који дефинишу надлежности аутономне покрајине у области спорта, не представља правни проблем, јер ови прописи у том делу не само да нису у колизији један са другим, него се у највећем делу подударају. Чињеница је да у једном закону о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине постоје надлежности које нису садржане у надлежностима које су утврђене у Закону о спорту. Пошто Закон о спорту као *lex posteriori* одн. акт који је донет касније, не ставља ван снаге одредбе о надлежностима Закона о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине, примењују се одредбе о надлежности оба Закона.

Закон о спорту су у члану 135. дефинише надлежности аутономне покрајине на следећи начин:

„Аутономна покрајина, преко својих органа, у складу са законом:

- 1) обезбеђује остваривање потреба и интереса грађана у области спорта на територији аутономне покрајине из члана 134. овог закона;
- 2) уређује и води евиденције у области спорта од значаја за аутономну покрајину;
- 3) утврђује спортске објекте од значаја за аутономну покрајину;
- 4) обезбеђује услове за рад, односно обављање делатности Покрајинског завода и других организација у области спорта чији је оснивач аутономна покрајина;
- 5) утврђује преко којих се покрајинских спортских савеза задовољавају потребе и интереси грађана на територији аутономне покрајине када је у једној спортској грани регистровано више покрајинских гранских спортских савеза и утврђује које спортске гране су од посебног значаја за аутономну покрајину;
- 6) уређује ближе услове за коришћење јавних спортских терена на територији аутономне покрајине;
- 7) врши инспекцијски надзор над спровођењем овог закона на територији аутономне покрајине, у складу са законом.

Послови из става 1. тач. 6) и 7) овог члана врше се као поверени.

Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС”, бр. 99/09) је област спорта прописао члановима 39. и 40. на следећи начин:

АП Војводина, преко својих органа, у области спорта, у складу са законом:

- 1) утврђује потребе и интересе грађана у области спорта на територији АП Војводине и обезбеђује средства за остваривање тих потреба и интереса;
- 2) утврђује спортске објекте од интереса за АП Војводину и мерила за обезбеђивање средстава у буџету АП Војводине за њихову изградњу, опремање и одржавање;
- 3) утврђује програме међународних спортских такмичења од интереса за АП

- Војводину;
- 4) именује и разрешава директора, председника и чланове управног и надзорног одбора организација за обављање спортских делатности чији се програми, којима се остварује интерес грађана у области спорта на територији АП Војводине, у целини или претежно финансирају из буџета АП Војводине;
 - 5) обезбеђује услове за рад, односно обављање делатности Покрајинског завода за спорт и других организација у области спорта чији је оснивач АП Војводина;
 - 6) уређује и води евиденције у области спорта од значаја за АП Војводину.
 - 7) ближе уређује услове за обављање спортских делатности организација у области спорта са територије АП Војводине и утврђује испуњеност тих услова;
 - 8) утврђује испуњеност услова за организовање спортских приредби на територији АП Војводине;
 - 9) уређује ближе услове и надзире коришћење јавних спортских терена и утврђује испуњеност услова за њихово коришћење;
 - 10) врши инспекцијски надзор над радом организација и појединаца у области спорта са територије АП Војводине и над применом прописа којима је уређена област спорта;
 - 11) обавља надзор над стручним радом у области спорта.

5.3 ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА НА НИВОУ АП ВОЈВОДИНЕ

Финансирање спорта на нивоу Аутономне покрајине Војводине, одн. из покрајинског буџета, врши се на начин, под условима и по критеријума који су садржани у Закону о спорту. Покрајински секретаријат за спорт и омладину је орган управе који је у Покрајини задужен за област спорта, те се преко овог Секретаријата финансирају годишњи и посебни програми спортских организација у АП Војводини. Покрајински секретаријат за спорт и омладину је почетком 2015. године, донео Правилник о одобравању и финансирању пројеката и програма којима се остварују потребе и интереси грађана у области спорта у АП Војводини („Службени лист АПВ“, бр. 2/15), којим су утврђени начин и критеријуми финансирања спорта из средстава буџета АП Војводине. Доношење новог Закона о спорту из 2016. године, као и новог Правилника о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта („Службени гласник РС“, бр. 64/16) који је донет 30. јула 2016. године, условило је потребу доношење новог Правилника и на нивоу АП Војводине. Новим Правилником ће се у потпуности ускладити начин финансирања спорта у АП Војводини са начином финансирања у Републици Србији, на шта обавезује и члан 136. став 1. Закона о спорту који прописује сходну примену чланова који се односе на финансирање општег интереса у области спорта у Републици Србији, те ће у целости полазити од новог Правилника о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта.

6. АНАЛИЗА СТАЊА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

6.1. ШКОЛСКИ СПОРТ

Физичко васпитање је обавезан наставни предмет за све ученике основних и средњих школа у Републици Србији. Заступљен је у свим разредима, а у другом циклусу основног образовања и васпитања, поред обавезног наставног предмета Физичко васпитање, постоји и обавезан изборни предмет Физичко васпитање – изабрани спорт. Настава физичког васпитања у основним школама, се реализује у оквиру три наставна часа недељно. За ученике до четвртог разреда настава се одвија у

оквиру три наставна часа, док се за ученике виших разреда настава дели на два часа физичког васпитања и један час изабраног спорта. На почетку сваке школске године ученици се опредељују за изабрани спорт, у складу са просторно техничким условима школе и спроводи се план и програм за онај спорт за који се определи већина ученика у одељењу. У средњим школама настава физичког васпитања се одвија у оквиру два наставна часа недељно.

Поред тога, физичко васпитање је једини предмет у школи који ученицима даје могућности за учење моторних вештина, развој физичке кондиције и разумевање физичке активности.

Школски спорт обухвата наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења која се спровode у оквиру школског система у складу са наставним планом и програмом, утврђеним у складу са законом. Организовано ваннаставно бављење спортским активностима ученика и студената спроводи се кроз школске спортске секције, које организују школе и универзитети.

Међународна федерација школског спорта (ISF) дефинише школски спорт - „Као било коју спортску активност која се одвија у школама било које врсте и коју одобравају школске власти“. ISF сматра да је главни циљ школског спорта физички, интелектуални, морални, социјални и културни развој свих ученика (Одредбе Статута Међународне федерације школског спорта).

Покрајински секретаријат за спорт и омладину је дефинишући школски спорт као приоритет у свом раду, 2012. године покренуо иницијативу за израду и доношење Стратегије школског спорта у АП Војводини за период од 2013. до 2017. године као и израде Акционог плана за њену примену. Стратегија је усвојена 5. децембра 2013. године од стране Скупштине Аутономне покрајине Војводине.

Стратегија школског спорта у АП Војводини је поставила шест основних стратешких циљева:

1. Побољшање материјално – техничких ресурса за развој школског спорта;
2. Подизање нивоа физичке активности свих ученика, подстицањем и оснаживањем целе школе да у сарадњи са родитељима и локалном средином промовише физичку активност и благостање у својој школској заједници;
3. Побољшање квалитета и квантитета понуде школског спорта;
4. Значајнија подршка развоју школског спорта на нивоу јединица локалних самоуправа;
5. Неговање културе спортског понашања, фер-плеја, сарадње, толеранције и поштовања различитости на спортским теренима и ван њих;
6. Побољшање медијског праћења и промоције школског спорта.

У оквиру реализације циљева и задатака предвиђених Стратегијом развоја школског спорта у АП Војводини, током 2014. године од стране Покрајинског секретаријата за спорт и омладину спроведена су истраживања о стању школског спорта у АП Војводини. Након спроведених истраживања анализу дигиталних података реализовао је Покрајински завод за спорт и медицину спорта.

Анализа је показала да се на узорку од 509 образовних институција обухваћених истраживањем, од укупног броја од 576, у војвођанским основним школама укупно спроводи 1131 школска спортска секција и да се у нижим разредима (I – IV) спроводи 218 секција.

Табеларни приказ:

<i>Укупан број ученика</i>	154.334
<i>Укупан број ученика укључених у рад спортских секција</i>	16.667
<i>Укупан број секција</i>	1.131
<i>Број секција у нижим разредима</i>	218 (19,27 %)
<i>Број секција које се организују недељно (просек)</i>	1,33%

<i>Атлетика</i>	119
<i>Фудбал</i>	237
<i>Гимнастика</i>	44
<i>Кошарка</i>	172
<i>Одбојка</i>	249
<i>Пливање</i>	30
<i>Рукомет</i>	123
<i>Стони тенис</i>	100
<i>Стрељаштво</i>	14
<i>Остале секције</i>	43

Атлетика	Фудбал	Гимнастика	Кошарка	Одбојка	Пливање	Рукомет	Стони тенис	Стрељаштво	Остале секције
119	237	44	172	249	30	123	100	14	43
10,52%	20,95%	3,89%	15,21%	22,02%	2,65%	10,88%	8,84%	1,24%	3,8%

Приказ наставног стручног кадра:

Звање	без одговора	наставник физичког васпитања	професор физичке културе, васпитања и спорта	професор физичког васпитања-мастер	професор разредне наставе	остало
Број	13	79	517	16	31	20
%	1,62%	9,86%	64,54%	2,00%	3,87%	2,50%

Истраживање Републичког завода за спорт и медицину спорта из 2009. године указало је на диспропорцију у физичком развоју и физичким способностима деце у Србији. У поређењу са мерењем из 1995. године, дечаци основношколског узраста су у просеку виши од својих вршњака за 3%, а девојчице за 2,5%, али је телесна маса повећана за чак 14% код дечака, односно, 11% код девојчица. Индекс телесне масе (БМИ), који је показатељ ухрањености, такође је повећан, код дечака за 7,3% и код девојчица за 5,6%. У поређењу са резултатима деце истог узраста из других европских земаља, показатељи телесне развијености деце основношколског узраста (телесна висина, телесна маса) су изнад европског просека. У исто време, резултати моторичког тестирања батеријом ЕУРОФИТ, позиционирају резултате наших испитаника *испод* европског просека у већини тестова.

Након увида у резултате само ових приказаних истраживања и анализа лако се може закључити да постоји мали или недовољан обухват деце укључене у рад спортских школских секција као и да постоји велика потреба посебно у здравственом смислу за стварањем услова за повећањем броја и квалитета спортских школских секција. Такође и да се у оквиру Акционог плана за спровођење Програма морају јасно дефинисати мере и активности којима би се обезбедило повећање броја и квалитет истих.

У оквиру реализације Циља 4. Стратегије развоја школског спорта „Подршка развоју школског спорта на нивоу јединица локалних самоуправа “Покрајински секретаријат за спорт и омладину је 2015. године спровео истраживање о начинима функционисања и финансирања школског спорта на нивоу јединица локалних самоуправа и успостављања система функционисања. Спроведена анкетања су показала многе недостатке али и дала неке од полазних основа за одређивање приоритета у оквиру школског спорта као и у делу дефинисања механизма за

унапређење функционисања система школског спорта нарочито на нивоу јединица локалних самоуправа.

На основу заједничког рада и прикупљања свих искустава и знања израђени су анкетни упитници који су послати свим јединицама локалних самоуправа у АП Војводини, такође су организоване стручне трибине у пет војвођанских градова и општина, урађени упитници за све учеснике трибина а након тога и урађена статистичка обрада и анализа свих добијених података.

Након прикупљених података од стране јединица локалних самоуправа и анализе која се односила на финансирање школског спорта у јединицама локалних самоуправа, просечно издвајање за спорт у оквиру буџета војвођанских градова и општинама је изражено у следећим процентима:

Градови:

- Укупно 3% за спорт
- 80,19% се издваја за такмичарски спорт
- 3,34% се издваја за школски спорт

Општине:

- Укупно 2,25% за спорт
- 81,95% се издваја за такмичарски спорт
- 2,67% се издваја за школски спорт

Ова анализа је такође показала да се средства намењена за школски спорт у равномерним односима распоређују: васпитно образовним установама, општинским спортским савезима и другим спортским организацијама у оквиру система школског спорта и удружењима педагога физичке културе, као и да се највећи део средстава издваја за трошкове превоза, а најмање за хонораре за стручна лица.

Анализа која је спроведена након сумирања резултата учесника трибина на тему школског спорта показала је потпуно другачији однос, између онога какво спортски и просветни радници имају мишљење о школском спорту и онога како се та област спорта дефинише у буџетима јединица локалних самоуправа. Сама чињеница, да се чак 32,36% испитаника обухваћених анкетирањем определило, да је школски спорт приоритет број један, у односу на врхунски спорт, област спортске рекреације и спорт особа са инвалидитетом, говори у прилог наведеној констатацији.

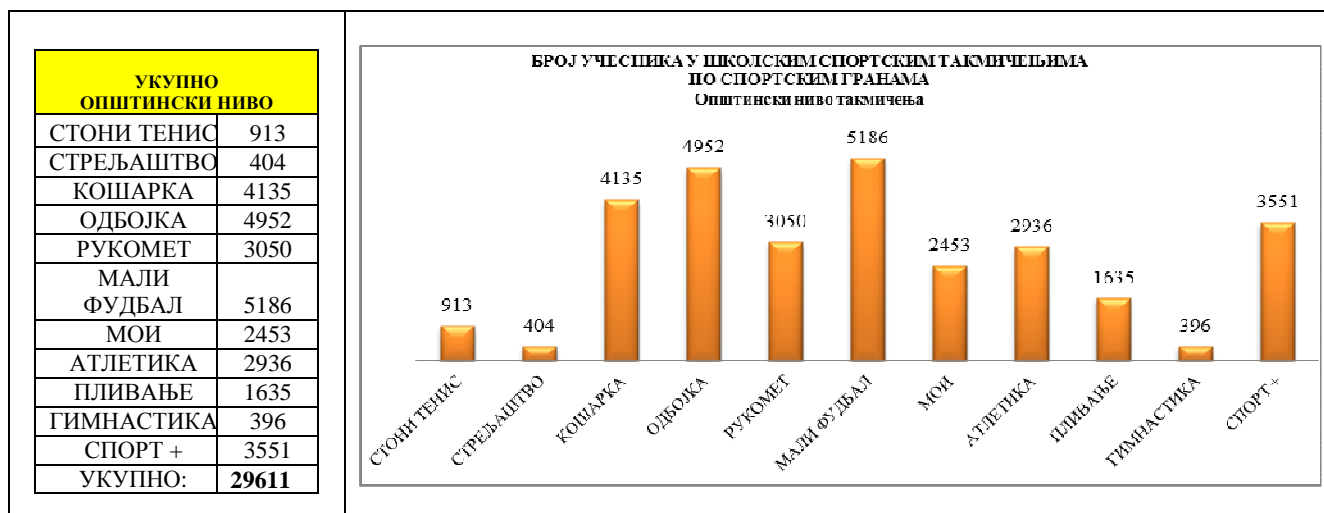
Из свега наведеног се може констатовати да у Војводини не постоји јасно дефинисан систем функционисања школског спорта на нивоу јединица локалних самоуправа, да нису јасно дефинисани носиоци тог система као и да системи финансирања нису прилагођени проиоритетима школског спорта, који пре свега треба да испуни основне принципе: здравствени аспект, свеобухватност и препознавање талената.

Постојећа законска регулатива обавезује школе да организује и спроведе спортска такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа. Календар школских спортских такмичења односно такмичења за наставни предмет физичко васпитање прописује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а реализује га Савез за школски спорт Србије преко својих окружних координатора.

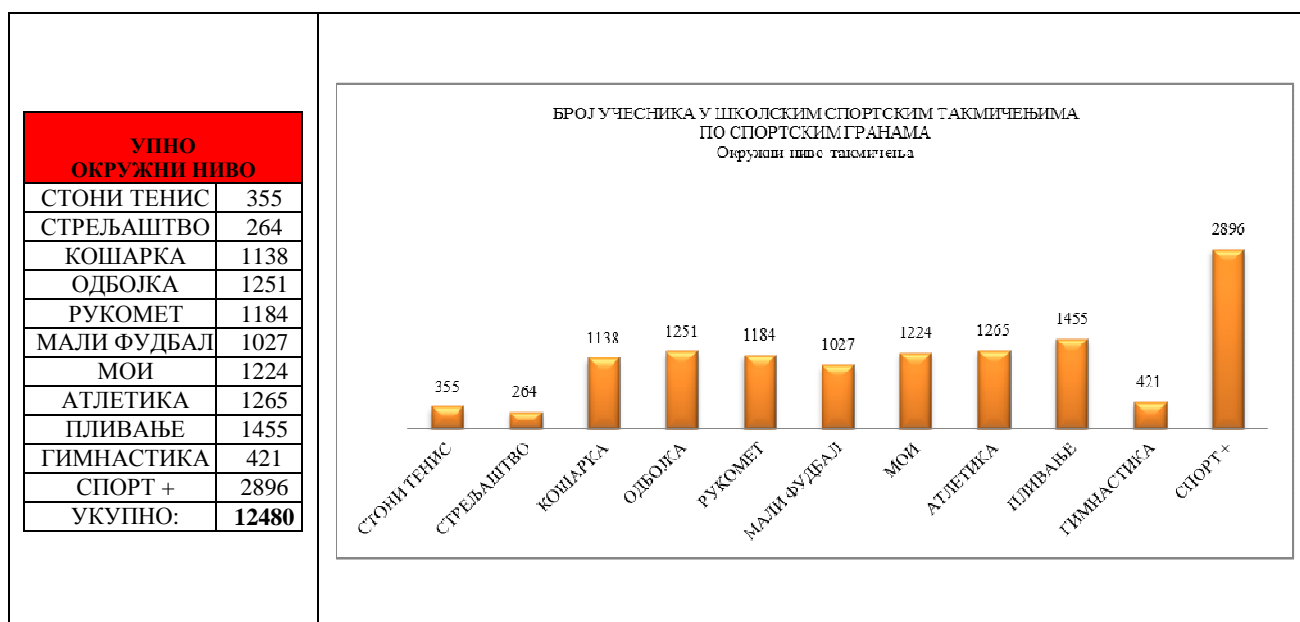
Школска спортска такмичења имају пет нивоа:

- Школско (међуодељенско)
- Општинско
- Окружно
- Међуокружно
- Републичко

Приказ учешћа ученика и ученица основних и средњих школа са територије АП Војводине на школски спортским такмичењима за школску 2014/2015. годину (општински ниво такмичења).

Приказ учешћа ученика и ученица основних и средњих школа са територије АП Војводине на школски спортским такмичењима за школску 2014/2015. годину (окружни ниво такмичења).

Поред наведених нивоа школских спортских такмичења такође треба нагласити да је 2014. године у Сомбору одржан 7. по реду СОШОВ - Спортска олимпијаде школске омладине Војводине.

На основу иницијативе Покрајинског секретаријата за спорт и омладину и у сарадњи са Савезом за школски спорт и градом Сомбором, након 25 година од реализације последњег СОШОВ – а, поново је ученицама и ученицима основних школа са територије АП Војводине омогућено да се друже, такмиче и унапређују своја знања и вештине учешћем на овој веома значајној манифестацији.

Сви спортови који су били у оквиру програма СОШОВ – а се налазе у редовном систему школског спорта Републике Србије а право учешћа су стицали учесници који су били победници окружних такмичења, сем у програму атлетике за

ученике 1-4 и 5-6 разреда за које су организована квалификациона такмичења по окрузима.

Такмичења у свим наведеним спортовима су реализована у складу са пропозицијама такмичења. У реализацији су значајан допринос дали грански Савези који су именовали своје координаторе, делегирали судије и преузели финансирање судијских такси као и град Сомбор који је беспрекорно организовао ову манифестацију.

Објекти у којима су се спроводила такмичења су испуњавали услове за спровођење школских спортских такмичења. Учествовало је укупно 1340 ученика и 210 наставника. Сви учесници, сем представника западнобачког округа, су имали обезбеђен смештај и исхрану у току трајања њиховог такмичења. Током трајања СОШОВ – а организоване су стручне трибине, изложбе као и богат културно – уметнички програм.

6.1.2. УНИВЕРЗИТЕТСКИ СПОРТ

Законом о универзитету („Сл.гласник РС“, број 20/98) из 1998. године укинута је настава обавезног физичког васпитања која је за I годину била обавезна, а за II годину факултативна. Пре укидања физичког васпитања оно је било својеврсан наставак наставног процеса и коришћења слободног времена студента за побољшање здравствених и физичких способности студената и истовремено облик активности који је омогућавао селекцију квалитетних студената-спортиста.

Свих 7 Универзитетских спортских савеза спроводе такмичења у више екипних и појединачних спортова (4 до 15 спортова) на нивоу свога универзитета односно Студентске лиге свога Универзитета. На почетку сваке школске године спроводе и Куп такмичење под називом Куп ректора у 4 до 8 спортова.

Према незваничним подацима, спортским активностима на свих 7 државних универзитета у Србији обухваћено је око 10.000 студената, од чега 5.000 у Београду. У Србији на државним универзитетима студира око 195.000 студената.

Следећи ниво такмичења је у организацији Универзитетског спортског савеза Србије (УССС) са својим чланицама, где наступају селекције Универзитета (7), и то Студентско првенство Србије (Лига – у кошарци, одбојци и малом фудбалу) и Студентски куп Србије (кошарка, одбојка, мали фудбал, шах, стони тенис и стрељаштво). Прваци Студентског првенства Србије су представници Србије на европским универзитетским шампионатима у оквиру програмске активности Европске универзитетске спортске асоцијације (ЕУСА). Организују се и Студентска првенства и у другим спортовима (крос, џудо, савате и др.) уколико постоји интерес међу чланицама УССС. Са националним струковним савезима УССС организује учешће Студентских репрезентација Србије на такмичењима Зимских и Летњих Универзијада и на светским универзитетским шампионатима, а у оквиру програмске активности Међународне федерације универзитетског спорта (ФИСУ).

(Стање и мере за унапређење универзитетског спорта-УССС)

Важно је нагласити да је горе наведеним активностима обухваћен само један број студената. Обзиром да је физичка неактивност препозната као значајан фактор ризика за настанак бројних различитих поремећаја здравља редовна физичка активност у оквиру наставе физичког васпитања на факултетима којом би били обухваћени студенти свих година представљала би меру за очување и унапређење здравља студената.

6.2 ОБЛАСТ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

Законом о спорту Републике Србије је регулисано да свако има право да се бави спортом што значи да бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичке способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство и забрањена је свака дискриминација у спорту.

Стратегија развоја спорта у Србији између осталог представља и поставља питање здравља нације.

Стога је у оквиру предлога Нацрта Програма развоја спорта у АП Војводини област спортске рекреације тј. стварање услова свима да се баве спортом сврстан у један од главних приоритета. Дефинисањем области спортске рекреације као приоритета, затим одређивањем општих и посебних циљева као и свих активности у оквиру Акционог плана за примену Програма развоја у оквиру ове теме, постављени су значајнији темељи у остваривању крајњег циља, а то је обезбеђивање услова свим грађанима да се баве спортом у циљу здраве, јаке, радно способне и успешне нације.

Законом о спорту Републике Србије такође је регулисано да након доношења и усвајања Националне Стратегије, у року од шест месеци све Локалне самоуправе морају донети и усвојити програме развоја спорта на нивоу својих локалних заједница. Према анализи коју је након организације састанака са представницима свих 45 јединица локалних самоуправа са територије АП Војводине, спровео Покрајински секретаријат за спорт и омладину, укупно 26 јединица локалних самоуправа има усвојен Програм развоја спорта. Ти програми, уважавајући одређене специфичности саме локалне заједнице морају такође бити орјентисани у односу на све постављене приоритете у Националној Стратегији. Област спортске рекреације ће се по том основу наћи као приоритет у свим програмима развоја на нивоу локалних заједница у Републици Србији, што у једном смислу отвара велики простор за афирмацију и унапређење овог сегмента спорта али у другом представља велику обавезу свим чиниоцима и носиоцима програмских активности у најширем смислу, да одговоре свим изазовима који се пред њих постављају.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину у оквиру својих надлежности и програмских опредељења област спортске рекреације дефинише и категорише у односу на место које област спортске рекреације има у оквиру националне Стратегије развоја спорта.

Изградња јавних спортских терена доступних свим грађанима, реализација многих програма и активности, стварање услова за унапређење радничког спорта, подржавањем Спортске олимпијаде радника Војводине (СОРВ), само су неке од активности Покрајинског секретаријата за спорт и омладину у циљу унапређења ове области спорта.

Раднички спорт у Војводини

Радничко спортске активности у Војводини још 1945. године узимају маха у селима и градовима широм Војводине. Развојни пут спортско рекреативних активности у Војводини прошао је кроз неколико етапа са карактеристичним обележјима и стандардним маснифестацијама: индустријски вишебој, радничко-спортске игре великих колектива.

Радничко спортска олимпијада Војводине значајно је допринела укупном развоју спорта у Војводини. СОРВ са четрдесетогодишњом традицијом прерасла је у прави покрет изузетно организован и масован који је током година окупио преко милион радника спортиста.

Главна идеја свих једанаест одржаних Олимпијада била је да се што већи број радника укључи у организоване радничко спортске активности у предузећима и установама широм Покрајине. Такмичења нису сама себи била циљ него пут ка очувања здравља, подизању радних способности, продужења радног века радника и

задовољењу њихове потребе за кретањем, игром и садржајним коришћењем слободног времена кроз активан одмор.

Током протекле четири деценије радничког олимпизма градови домаћини добили су бројне отворене и затворене спортске објекте, чиме су створени услови за даљи развој и побољшање спортских и спортско - рекреативних активности у поменутиим срединама.

Извршно веће АП Војводине а касније Влада АПВ преко ресорног секретаријата за спорт и омладину током целокупног организовања и функционисања радничког спорта у АП Војводини учествује и подржава стварање инфраструктурних и свих других услова за реализацију свих програмских активности у радничком спорту (изградњом, санацијом и адаптацијом спортских објеката и осталих капацитета, финансирањем програма и активности...). Наредна спортска олимпијада радника Војводине 12. по реду биће одржана 2019. године, а домаћини ће по први пут бити две општине Бечеј и Нови Бечеј.

6.3 ОБЛАСТ ВРХУНСКОГ СПОРТА

Ресорни закон врхунски спорт дефинише као област спорта која обухвата спортске активности које за резултат имају изузетне (врхунске) резултате и спортске квалитете. Достижање одређеног нивоа квалитета и врхунског резултата представља циљ за све непосредне учеснике овог процеса, а са друге стране изазов за све актере који треба да обезбеде институционалну подршку.

Врхунски спорт у АП Војводини део је јединственог националног система врхунског спорта, утврђеног Законом о спорту, подзаконским актима, утврђеним пирамидалним системом спорта и спортским правилима и пропозицијама. Спортске организације са територије АП Војводине чланице су надлежних националних гранских савеза, директно или посредно чланством у територијалним гранским савезима. Покрајински грански савези надлежни су за реализацију такмичења на територији АП Војводине, а у већини спортских грана она су саставни део националног система такмичења или се бар налазе у националном такмичарском календару. Поједини покрајински савези имају и овлашћења у погледу регистрације и лиценцирања спортских стручњака, стручњака у спорту и спортиста.

Из покрајинског буџета финансирају се годишњи програми покрајинских гранских савеза и Спортског савеза Војводине. У 2016. години финансирано је укупно 56, а 2015. години 54 годишња програма. У 2015. години издвојено је 80 милиона, а 2016. години 64 милиона за ове намене. Правилником о категоризацији спортова на територији АП Војводини, утврђене су и спортске гране од посебног значаја за АП Војводину: атлетика, пливање, гимнастика, стрељаштво, рвање, кајак-кану, тенис, стони тенис, одбојка и рукомет.

Од 2012. године реализује се програм „Спортски таленти Војводине“ чији је циљ идентификовање спортских талената у олимпијским спортовима, стипендирање 50 најперспективнијих спортиста кадета и јуниора, узраста 14 до 20 година, подршка стручном усавршавању њихових тренера. Програм се реализује у сарадњи са покрајинским гранским савезима и Покрајинским заводом за спорт и медицину спорта.

Унапређење тренажних услова у инфраструктурном смислу један је од предуслова остваривања врхунских спортских постигнућа, а треба да буде и приоритет подршке овој области спорта на локалном и покрајинском нивоу. Такође, квалитетни услови у што већем броју средина за поједине спортске гране, знатно би умањили одлив спортских талената у веће средине у земљи и иностранству. Посебним програмом Регионални тренажни центри у претходном периоду значајна средства издвојена су за поменуте намене.

Подршка организацији међународних спортских манифестација од интереса за АП Војводину исто је једна од добрих мера унапређења врхунског спорта са аспекта могућности постизања врхунских резултата наших спортиста, њихове промоције, али и спортске гране којом се баве.

Сигурно навећи спортски догађај у свету су Олимпијске игре што је и права прилика за промоцију државе Србије у међународним оквирима. Ако би у том контексту говорили о освојеним медаљама на последњој летњој олимпијади одржаној у Рију, можемо констатовати да је врхунски војвођански спорт на завидном нивоу. У саставу олимпијског тима у Бразилу 2016. године било је 25 војвођана, односно 24% од целокупног српског тима. Три освојене медаље, од 4 у индивидуалним спортовима освојили су спортисти који тренирају и живе у Војводини, њих 10 је поникло у војвођанским клубовима, а били су у саставу селекција које су освојиле медаљу у спортским играма.

Сигурно је да је потенцијал спортског Олимпијског покрета у Војводини знатно већи али да је неопходна боља координација између самих спортских организација, али и носиоца јавних власти различитог нивоа и тачно дефинисаних мера и активности које ће спроводити свако на свом нивоу, а све са циљем унапређења врхунског спорта.

Клубски спорт важна је карика у систему стварања врхунског спортског постигнућа и као такав треба да има своје стратешко место. Привредне околности код нас, као и порески прописи не стимулишу у довољној мери улагања приватног сектора у клубски спорт што је пракса у економски развијенијим земљама, па се врло често издвајају велика буџетска средства за функционисање клубова и поистовећују се са улагањима у врхунски спорт, што заправо већина њих није. Јасно дефинисани критеријуми опредељивања буџетских средстава, треба да помогну да средства стигну на „праву адресу“ те је институционално повезивање кључно за решавање овог проблема. Са друге стране очигледно постоји потреба и за реорганизовањем рада и политика Гранских савеза а у смислу олакшавања функционисања спортских клубова њихово ослобађања од различитих такси, судијских и делегатских дневница, реорганизација лига како би се смањили трошкови путовања екипа и сл. Наведене чињенице говоре у прилог томе да свеукупно стратешко планирање треба да буде добро координисано на свим нивоима како би целокупни бирократски спортски систем постао јефтинији, а како би већи део средстава спортске организације заправо инвестирале у спортисте и тренере.

6.4 СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Најзначајнији материјални ресурс система спорта представља спортска инфраструктура. Системски планирана и програмски дефинисана, спортска инфраструктура пружа услове за обављање спортских активности свим грађанима.

Објекти у којима се врше активности тренажног процеса, одржавање разних такмичења, морају да задовоље прописане стандарде.

Како би се постојећа инфраструктура адекватно одржавала, а будућа системски планирала, неопходно је евидентирати све спортске објекте и направити јединствену базу спортске инфраструктуре. С обзиром да је процес евидентирања у току, као и да је успостављена матична односно национална евиденција спортских објеката, циљ Покрајинског секретаријата за спорт и омладину биће да у предстојећем стратешком периоду обезбеди потпуно евидентирање овог значајног ресурса са територије АПВ. Ово ће бити реализовано кроз координацију јединица локалних самоуправа АПВ и Завода за спорт и медицину спорта РС који је задужен за наведено евидентирање.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину донео је Стратегију развоја школског спорта у АП Војводини од 2013-2017. године. У оквиру Акционог плана за спровођење ове Стратегије, у оквиру циља 1. Побољшање материјално техничких

ресурса за развој школског спорта, извршена је анализа стања школске спортске инфраструктуре и припремљена је база података школских спортских објеката.

Поред овога, извршен је попис и анализа најкомплексније врсте спортске инфраструктуре – спортских центара на територији АПВ и припремљена је база података.

Школска спортска инфраструктура

У циљу реализације предвиђених активности у оквиру Акционог плана за примену Стратегије школског спорта у АП Војводини за период од 2013. до 2017. године, као и статистичке обраде свих потребних података било је неопходно сачинити и припремити свеобухватну базу података.

Као полазну основу у реализацији даљих активности у циљу побољшања материјално техничких ресурса за развој школског спорта, што подразумева и опремљености школа функционалним справама и реквизитима, Покрајински секретаријат за спорт и омладину израдио је **Анкетни упитник** о стању школске спортске инфраструктуре.

Анкетни упитник је урађен у складу са Правилником о нормативима школског простора, опреме и наставних средстава за основне школе („Службени гласник РС“ бр. 4/1990).

За потребе уноса и обраде добијених података, креирана је напредна **електронска база и веб апликација** која омогућава унос, измене, копирање, брисање, напредну претрагу и извоз података у одговарајуће формате.

Анкетни упитник је послат на 567 адреса васпитно-образовних установа, од чега је 355 матичних школа и 212 издвојених одељења. Од укупног броја васпитно-образовних установа у АП Војводини којима је послат упитник, исти је попунило и послало укупно 506 васпитно-образовних установа, што представља 89,24 % попуњености. Упитник је подељен на пет поглавља и представљао основу за даљу анализу стања спортске инфраструктуре, и то:

- **АНАЛИЗА ЗАТВОРЕНИХ СПОРТСКИХ ОБЈЕКТА У ОСНОВНИМ ОБРАЗОВНИМ ЈЕДИНИЦАМА У АП ВОЈВОДИНИ**

Од 506 анализираних васпитно-образовних установа, 396 има затворени спортски објекат – фискултурну салу или адаптирани простор. Од тог броја, 312 су у матичним школама, а преостала 84 објекта су на располагању издвојеним одељењима. Преосталих 110 школа нема затворени спортски објекат (21 матична школа и 89 издвојених одељења), што представља 21,74% од укупног броја анкетираних.

- **АНАЛИЗА СТАЊА САЛА ЗА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ У ОСНОВНИМ ОБРАЗОВНИМ ЈЕДИНИЦАМА**

Анализа сала за физичко васпитање урађена је на основу Правилника о нормативима школског простора, опреме и наставних средстава („Службени гласник РС“ бр. 4/1990). Утврђено је да од 359 анализираних објеката, први критеријум који се односи на величину сале на основу броја одељења, не задовољава 155 образовних установа (43,18%). Други критеријум који се односи на потребан простор за смештај справа и реквизита не задовољава 136 (37,88%) образовних установа. Трећи критеријум који се односи на стандард да фискултурна сала мора да има две одвојене свлачионице, не задовољава 49 сала (13,65%). Четврти критеријум који се односи на стандард, да сала мора да има два одвојена тоалета не задовољава 70 сала (19,50%) и пети критеријум да сала мора да има два одвојена купатила не испуњава 160 (44,57%) образовних установа.

- **АНАЛИЗА ОТВОРЕНИХ СПОРТСКИХ ТЕРЕНА**

Овом анализом обухваћено је 506 образовних јединица са територије АП Војводине. Од укупног броја анализираних образовних јединица:

- 374 јединице има најмање један отворени спортски терен (276 матичних школа и 98 издвојених одељења).
- Отворене спортске терене немају 132 образовне јединице (57 матичних школа и 75 издвојених одељења).
- Укупан број отворених терена је 707. Тип терена је различит и није територијално равномерно распоређен. Највише их има у Новом Саду (46), док у Сремским Карловцима нема ниједан отворен спортски терен при образовној установи.

- АНАЛИЗА ОПРЕМЉЕНОСТИ ОСНОВНИХ ОБРАЗОВНИХ ЈЕДИНИЦА СПОРТСКИМ СПРАВАМА, У ФУНКЦИЈИ ШКОЛСКОГ СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

Наставни план и програм из физичког васпитања није могуће спроводити без адекватних справа. Многе образовне јединице суочавају се са проблемом недостатка или недовољног броја потребних справа, те због тога није могуће остварити предвиђене циљеве и задатке у оквиру наставног плана предмета физичког васпитања. У 443 јединице, које су одговориле на анкетни упитник у настави физичког васпитања се користи 14.804 справа. Прописане справа набројане су Правилником, и њихов минималан потребан број и проценат испуњености критеријума у погледу опремљености појединим справама. Највећи број образовних јединица је опремљен следећим справама: козлић (83,52%), ниска греда (69,07%), конструкција за одбојку (68,40%). Анкетиране војвођанске ООЈ су најслабије опремљене: конопцима за надвлачење (6,09%), конопцима за пењање са конструкцијом (17,83%) и шведским сандуцима (17,83%). Што се може закључити анализом да ниједна образовна јединица у АП Војводини не испуњава у потпуности све критеријуме у погледу опремљености справама.

- АНАЛИЗА ОПРЕМЉЕНОСТИ ОСНОВНИХ ОБРАЗОВНИХ ЈЕДИНИЦА СПОРТСКИМ РЕКВИЗИТИМА, У ФУНКЦИЈИ ШКОЛСКОГ СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

Остваривање циљева и задатака наставе физичког васпитања је могуће само уз адекватне реквизите. Недостатак и недовољан број одређених реквизита отежава спровођење наставних садржаја и јединица који су постављени пред наставнике физичког васпитања, а у циљу реализације наставног плана и програма. Најбоље опремљене образовне јединице реквизитима за наставу физичког васпитања су у општинама: Кикинда (16,48%), Нови Бечеј (15,43%), Нови Сад (15,27%), Апатин (14,29%) и Жабал (14,29%). Најслабије опремљене образовне јединице реквизитима су у општинама: Беочин (1,63%), Сремска Митровица (1,99%), Алибунар (2,22%) и Пећинци (3,33%).

Закључак

На основу величине узорка који је обухваћен анализом констатовано је да је могуће доносити квалитетне и ваљане закључке о стању школске инфраструктуре. Комплетну Анализу стања затворених објеката, отворених терена, справа и реквизита у функцији школског спорта у АП Војводини урадио је Покрајински завод за спорт и медицину спорта 2014. године **у којој је констатовано да ниједна основна образовна јединица у потпуности не испуњава све критеријуме предвиђене Правилником.** Како би се побољшали материјално – технички услови и омогућило несметано спровођење наставе физичког васпитања и ваннаставних активности, потребно је континуирано улагати у школску спортску инфраструктуру.

Спортски центри

Након успешне реализације пројекта **eSavezi** Секретаријат је 2014. године започео пројекат израде базе података спортских центара у АП Војводини. У оквиру поменутог информационог система креирана је база података и апликација eObjekti. Евидентиран је 21 спортски центар на територији АП Војводине, укупне површине преко 90.000 квадратних метара. Сваком представнику спортског центра креиран је кориснички налог у систему и отвара се могућност *online* попуњавање базе података. Такође је израђено корисничко упутство са сликама и реализована је детаљна обука на терену за сваког корисника система. Анализом спортских центара на територији АП Војводине добијени су следећи подаци:

Сви евидентирани **спортски центри** на територији АПВ у свом саставу имају укупно:

- 69 отворених спортских терена, укупне површине 45.699,52 м²;
- 86 затворених спортских терена (у великим и малим салама), укупне површине 28.630,66 м²;
- 24 отворена спортска базена, укупне површине 11.493,44 м²;
- 15 затворених базена, укупне површине 5.527,65 м².

Анализом спортских центара утврђено је да је просечна старост спортских центара 21 година. Од 21 евидентираних центара њих 12 су јавне установе, 8 су јавна предузећа док је 1 акционарско друштво. Током свог постојања неки спортски центри су мењали статус из установе у јавно предузеће тако да су нека и раније основана.

Све горе наведено део је свеобухватног планираног и започетог пројекта под називом „Спортска мапа Војводине“, чија би сврха била да корисницима омогући да се упознају са инфраструктурним могућностима спортских центара у Војводини - отвореним/затвореним теренима/салама, базенима, опремљеношћу спортским реквизитима, свлачионицама, као и комерцијалних садржаја које спортски центар нуди. Оваква мултимедијална мапа пружала би детаљне информације неопходне за организацију националних и међународних спортских приредби, припрема, кампова, тренинга као и спортско - рекреативне садржаје намењене сваком кориснику.

Закључак

Како би се у будућности сторила слика о реалним потребама за улагањима и плански стварали бољи материјално технички услови за развој спорта још једном се потврђује потреба за израдом свеобухватне базе спортских објеката на територији АП Војводине.

7. ПРИОРИТЕТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

Програмом развоја спорта у АП војводини су дефинисане четири приоритетне области, а акционим планом су дефинисани како општи тако и посебни циљеви.

Полазећи од тога да спорт обухвата сваки облик физичке активности која доприноси физичкој спремности, добром стању менталног здравља и социјалном повезивању (организована или неформална рекреација, такмичарски спорт, традиционалне и друге спортске игре), Програм ће своје деловање посебно усмерити на следеће приоритете,

- развој спорта деце и омладине, укључујући школски и унверзитетски спорт;
- повећање обухвата бављења грађана спортом кроз развој и унапређење спортске рекреације;

- развој и унапређење врхунског спорта;
- развој и унапређење спортске инфраструктуре;

Приоритети Програма развоја спорта у АП Војводини су као такви препознати и дефинисани између осталог и на основу Националне Стратегије развоја спорта, која представља основ у постављању целокупног система спорта у Републици Србији.

7.1. РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ ШКОЛСКИ И УНИВЕРЗИТЕТСКИ СПОРТ

Један од основних приоритета и циљева у Програму развоја спорта у АП Војводини представља унапређење система спорта у предшколским, школским и високошколским установама.

Брига о деци и омладини између осталог остварује се кроз развој услова за учешће у спорту на нивоу школе, локалних спортских организација, кроз систем у оквиру области спортске рекреације, врхунског спорта, развој спортске инфраструктуре као и деполитизацију и демократизацију спорта.

Унапређење система школског спорта у АП Војводини подразумева: развој и унапређење физичког вежбања деце у предшколским установама, јачање школског и универзитетског спорта и успостављање система школских и универзитетских такмичења; системско планирање изградње и одржавања спортских објеката; стварање услова за врхунско спортско постигнуће; унапређење стручног рада у спорту.

Општи циљ:

7.1.1. Унапређен спорт деце и омладине, школског и универзитетског спорта.

Посебни циљев:

7.1.1.1. Побољшани материјално-технички услови за унапређење спорта деце и омладине, школског и универзитетског спорта.

7.1.1.2. Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта.

7.1.1.3. Повећано учешћа ученика и студената на школским и универзитетским спортским такмичењима, приредбама и манифестацијама.

7.1.1.4. Створени услови за увођење наставе физичког васпитања на универзитетима

7.1.1.5. Побољшан стручно педагошког рада и унапређена институционала сарадња у оквиру школског и универзитетског спорта.

7.1.1.6. Подстакнуто значајније укључивања јединица локалних самоуправа у реализацију и унапређење школског и универзитетског спорта.

7.1.1.7. Побољшано медијско праћења промоције школског и универзитетског спорта у циљу неговања културе спортског понашања, фер плеја, сарадње, толеранције и поштовања разлишитости на спортским теренима и поред њих.

7.2. ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

Лисабонска конвенција 1998. године, Бела књига о спорту 2004. године, као и Препорука Светске здравствене организације о исхрани и физичкој активности 2007.

године биле су полазиште за политичку одлуку ЕУ, децембара 2010. да до 2020. године покрене нових 100.000,000 европљана на редовну физичку активност. Редовна физичка активност је основ за очување и унапређење здравља а континуирана физичка активност у оквиру области спортске рекреације средство у реализацији тих циљева. Јавно здравствене активности у циљу промоције здравих стилова живота и пружање могућности свим грађанима да се баве спортским активностима, један је од приоритетних задатака сваке државе.

Област спортске рекреације пружа могућност бављења спортом читавој популацији грађана и спроводи препоруке да се спортске активности реализују током целе године и то најмање два пута недељно. Спортска рекреација је средство у стварању јаке и радно способне нације (смањењем трошкова лечења, продужетак радног века, бољег и задовољнијег радника и грађанина...).

Рекреативно бављење спортом, оно којим се баве статистике и оно које говори у прилог развијености свести једног друштва или пак оно које је у складу са стандардима и препорукама ЕУ је оно рекреативно бављење спортом које се реализује: редовно (минимум два пута недељно), по квалитетним програмима, под вођством стручних лица, на за то адекватним спортским објектима и уз адекватну лекарску контролу.

Стање једне нације у погледу спорта се огледа у томе колико та земља брине о сваком грађанину и стварању услова да се сви баве спортом.

Стварање услова за бављење физичким активностима старих

Физичка активност има значајну улогу у очувању способности и здравља људског организма. Према истраживањима Рашевића (2006) у периоду од 2020. до 2050. године очекује се пораст броја особа преко 60 година старости биће удвостручен. Ситуација у Србији је веома слична са Европским просеком када је реч о особама старијим од 65 година. Док је 1981. године било нешто мање од 10% становништва старијег од 65 година, према попису из 2002. види се да су ови процеси интензивиранији тако да се број старих особа повећао на 16% укупног становништва (Стојиљковић и Девеџић, 2010). Према процени демографа до 2050. године у Србији се очекује пораст броја пензионера за једну трећину.

Повећање броја старих особа представља посебан изазов и оптерећење за ширу друштвену заједницу, јер смањена способност и болест старијих особа оптерећује, појединца, породицу и здравствене и социјалне фондове. Основна начела хуманости и одговорности друштва налажу нам да потражимо рационална решења која ће побољшати квалитет живота и здравља најстаријих чланова друштва. Истраживања Каралића (2008) године и Гортнара (2008) указују да редовна физичка активност значајно утиче на очување здравља, виталности, физичке радне способности и висок ниво сачуваних социјалних комуникација. Активно учествовање у редовној физичкој активности умереног карактера може одложити опадање функционалних способности старих особа. Такође, физичка активност може редуковати настанак хроничних болести. На пример, регуларна умерена физичка активност редукује ризик од срчаног удара за 20-25% код особа које имају срчаних проблем (Merz i saradnici, 1997). Поред тога, старије особе које су активне остају дуже независне од туђе помоћи у обављању свакодневних послова и редукују ризик од падова и повреда. Не треба занемарити ни економске предности када су старије особе активне јер је медицинска нега много мања код активних у односу на неактивне особе (World Health Organization, 1998). Упркос свим наведеним добробитима активног концепта живота особа треће животне доби, велики број особа води седентарни начин живота.

У промоцији физичке активности, значајна је координисана акција свих сектора друштва, посебно мултисекторска сарадња у реализацији постављених циљева.

Спорт особа са инвалидитетом

Према подацима Светске Здравствене Организације, 10% светске популације представљају особе са инвалидитетом. Због догађаја у блиској прошлости код нас се процењује да је особа са инвалидитетом између 10-12% . Према проценама у Србији има око 800.000 особа са инвалидитетом различитих врста и степена инвалидитета и различитих старосних доба. Према за сада доступним оквирним подацима број у спорт или рекреативне активности укључених особа са инвалидитетом се креће тек негде око 2500 до 3000 што у процентима износи око 0,40% од укупног броја особа са инвалидитетом. Аналогно овим изнетим подацима могу се применити исти принципи упоређивања и код школске популације односно проценат ученика са инвалидитетом је између 10 и 12% од укупног броја ученика.

Општи циљ:

7.2.1. Повећан обухват бављења грађана спортом кроз развој спортске рекреације.

Посебни циљеви:

7.2.1.1. Подстакнуто јачање свести о важности редовне физичке активности.

7.2.1.2. Побољшани мареријално - технички услови у циљу доступности свим грађанима да се баве спортском рекреацијом.

7.2.1.3. Подстакнуто значајније укључивање јединица локалне самоуправе у финансирање и реализацију програмских активности из области спортске рекреације.

7.2.1.4. Дефинисани критеријуми у оквиру области спортске рекреације кроз правилнике и унапређење стручних потенцијала с циљем израде критеријума за финансирање ове области.

7.2.1.5. Унапређена сарадња са школским и универзитетским спортом, врхунским спортом, спортом у војсци и полицији, радничким спортом и спортом на селу у циљу повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима становништва посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих.

7.2.1.6. Унапређена сарадње са Савезима пензионера, невладиним организацијама и гранским спортским савезима ради повећања обухвата и развоја нових облика и садржаја који су намењени старим особама у функцији одржавања здравља, виталности и дигнитета.

7.3. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА

Циљ је да се препознају најталентованији спортисти Војводине и да се у оквирима целокупног система спорта у Републици Србији јасно дефинишу програми које ће Влада АП Војводине преко својих органа и служби реализовати у циљу стварања што бољих услова за њихов развој али и да се створе услови за приватну иницијативу и финансирање програма и од донатора и спонзора.

Веома је важно да се повежу наука и пракса, да се у реализацији овог задатка укључе сви други ресори ради постизања врхунских спортских резултата и да се талентима и већ рангираним врхунским спортистима омогући несметан развој и напредак у свим узрасним категоријама.

Бављење спортом на највишем нивоу биће подржано и подстакнуто на одговарајуће начине, у сарадњи са релевантним спортским организацијама. Подршка

треба да покрива подручја као што су: препознавање талента и саветовање; пружање одговарајућих услова; развој бриге и подршке кроз спортску медицину и спортску науку; охрабривање тренирања уз примену научних метода; едукација за тренере и друге лидерске функције; помоћ клубовима у обезбеђивању постојања одговарајућих структура и такмичарских екипа.

Методe пружања одговарајуће непосредне или посредне подршке спортистима и спортисткињама који показују изузетне спортске квалитете треба да буду развијени у сарадњи са спортским организацијама, како би се спортистима омогућио пун развој њихових спортских и људских капацитета, уз поштовање њихове личности и физичког и моралног интегритета.

Организација и управљање професионалним спортом треба да буде промовисано преко одговарајућих надлежних тела. Лица која се спортом баве професионално треба да имају одговарајући друштвени статус и заштиту, као и етички одбрану од свих облика искоришћавања.

Партнерство између јавних власти, спортских организација и привреде је неопходно да би се обезбедио хармоничан и интегрисан развој спорта и обезбедило постизање врхунских спортских резултата.

Општи циљ:

7.3.1. Обезбеђени услови за развоја и унапређење врхунског спорта.

Посебни циљеви:

7.3.1.1. Подигнути капацитети и даље унапређење стручног рада у области врхунског спорта.

7.3.1.2. Створени услови за одржавање и даље постизање врхунског спортског резултата.

7.3.1.3. Унапређени услови за развој спортисте до врхунског резултата.

7.3.1.4. Дефинисана и унапређена област професионалног спорта.

7.4. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

С обзиром на чињеницу да је спортска инфраструктура неодвојиви део развоја система спорта, због чега је и дефинисана као један од четири приоритета Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године, један од главних циљева Аутономне покрајине Војводине је да развије и унапреди спортску инфраструктуру на својој територији. И поред досадашњег значајног улагања у спортску инфраструктуру и даље постоји велика потреба за инвестирањем, како у одржавање постојећих спортских објеката, њихову санацију, адаптацију или реконструкцију, тако и у изградњу нових спортских објеката. Приликом изградње нових спортских објеката уравнотежено треба улагати у мултифункционалне спортске објекте али и у тренажне центре на територији АП Војводине.

Подизање капацитета спортске инфраструктуре је заједничка обавеза свих чинилаца власти. Програм развоја спорта кроз своју примену има основни циљ да унапреди, развија и изгради спортску инфраструктуру на територији АП Војводине у сарадњи са свим нивоима власти, као и да прилагоди спортске објекте потребама свих грађана за бављење спортом као и да спортску инфраструктуру прилагоди свим посебним групама, као што су деца, млади, стари, или особе са инвалидитетом и другим.

При пројектовању и изградњи нових спортских објеката или реконструкцији постојећих, посебну пажњу треба усмерити ка усклађивању планске документације

међународним и домаћим стандардима за одржавање такмичења, принципима енергетске ефикасности, безбедном коришћењу и тежњи ка њиховој самоодрживости.

Применом Програма развоја спорта у области спортске инфраструктуре циљ је да се:

- Евидентирају сви спортски објекти на територији АПВ као и да се успостави свеобухватна база података спортских објеката са припремом предлога пројекта „Спортске мапе Војводине“;
- Дефинишу потребе за бројем и структуром спортских објеката на територији АП Војводине;
- Утврде приоритети и креирају програми изградње спортских објеката, укључујући и завршетак започетих спортских објеката;
- Изврши планирање потребних финансијских средстава;
- Врши континуирано улагање у развој спортске инфраструктуре, односно да се одржавају, адаптирају, санирају или реконструишу постојећи и изграде нови спортски објекти од значаја за Аутономну покрајину и јединице локалне самоуправе;
- Препознају и прогласе објекти од значаја за АП Војводину уз претходно утврђивање критеријума за одређивање ових објеката;
- Изврши темељна припрема за реализацију пројекта изградње новог савременог тренинг центра од значаја за АП Војводину у оквиру постојећег омладинског насеља „Летенка“ на Фрушкој гори;

У складу са наведеним циљевима овог Програма, као посебан пројекта од значаја за АПВ издваја се спортски комплекс Летенка на Фрушкој гори за који су у претходном периоду дата права коришћења и инвестирања Покрајинском Заводу за спорт и медицину спорта.

Просторним планом подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године, као и Планом детаљне регулације локалитета „Летенка“ на Фрушкој гори пружа се могућност за изградњу нових објеката и садржаја у функцији развоја спорта уз обезбеђење услова за спортске садржаје и рекреацију. Планираном изградњом: хотела, смештајних павиљона, спортске дворане и спортских терена, ресторана, амбуланте и управне зграде, створиће се нова вредност просторне целине локалитета „Летенка“, не само у функцији спортског комплекса, већ и у функцији Националног парка „Фрушка гора“, па и целе АП Војводине и Републике Србије. На тај начин би се створила могућност за одвијање наставе у природи, рад спортских школа и кампова и припрему врхунских спортиста током целе године, што је у складу са дефинисаним циљевима овог Програма.

Општи циљ:

7.4.1. Развијена спортска инфраструктура.

Посебни циљеви:

7.4.1.1. Евидентирни спортски објекти и успостављена база података.

7.4.1.2. Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура у АП Војводини.

7.4.1.3. Пројекат изградње тренажног центра „Летенка“.

8. ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ, ОПШТИ И ПОСЕБНИ

8.1. ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА У АП ВОЈВОДИНИ

Циљ програма развоја, између осталог је да се обезбеде сви потребни услови да се систем спорта АП Војводини састоји од способних, одрживих и координисаних спортских организација, друштава и савеза који обезбеђују квалитетне услове за бављење спортом у оквиру својих надлежности. У том циљу потребно је подићи укупне капацитете свих организација у области спорта. Како тај циљ није могуће остварити без одговарајућих финансијских средстава, посебно је значајно унапређење система финансирања спорта на свим нивоима власти у АП Војводини. Од посебног је значаја уређење система финансирања спорта на нивоу јединица локалних самоуправа са територије АП Војводине али и стална комуникација и синергија целокупног система финансирања. Подизање капацитета спортских организација и њихово организационо оснаживање допринеће да се створи што више могућности за писање и реализацију пројеката из ЕУ фондова, ради коришћења доступних средстава за област спорта.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Покрајински завод за спорт и медицину спорта и Спортски савез Војводине имају кључну улогу у реализацији овог процеса који ће умногоме зависити од њиховог квалитета рада и хармонизације задатака и активности препознатих овим програмом развоја спорта.

Општи циљ:

8.1.1. Подигнути капацитети спорта на свим нивоима.

Посебни циљеви:

8.1.1.1. Повећани капацитети организација у области спорта за програмско финансирање њихове активности и делатности из јавних прихода (планирање, реализација, контрола).

8.1.1.2. Унапређено праћење и контрола финансијских токова организација у области спорта које се финансирају из буџета АП Војводине.

8.1.1.3. Повећани капацитети организација у области спорта за аплицирање ка фондовима Европске уније и другим приступним фондовима.

8.1.1.4. Унапређена стручност и капацитет спортских организација за писање пројеката и понуда ка спонзорима и донаторима.

8.1.1.5. Унапређена стручност и капацитет спортских организација у јединицама локалних самоуправа.

8.1.1.6. Усвојена категоризација спортских организација у АП Војводини.

8.1.1.7. Перманентно праћени и анализирани односи остварених спортских резултата у односу на уложена средства из буџета и других извора финансирања.

8.1.1.8. Усвојени планови развоја спорта у јединицама локалних самоуправа на територији АП Војводине.

8.2 СТРУЧНО И НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У СПОРТУ И ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА

Предуслов за развој спорта и бављење спортом јесте располагање великим бројем квалитетних стручњака (кадрова) на свим нивоима, од административног и техничког до оних који раде на вишим нивоима руковођења, обуке и тренинга. Ти кадрови могу бити и волонтерски и професионални, с тим да професионални кадрови могу бити и подршка волонтерима. Учесници у вођењу или надгледању спортских

активности треба да имају одговарајуће квалификације, при чему посебну пажњу треба да поклањају заштити безбедности и здравља људи под њиховом контролом.

Потреба за квалификованим, стручним кадром посебно добија на тежини када је у питању рад са децом и младима. Све спортске и са спортом повезане организације дужне су да осигурају да сви који су одговорни за децу и младе буду на одговарајућем нивоу стручно квалификовани, односно оспособљени да се њима баве, тренирају их или образују, а посебно да разумеју биолошке и психолошке промене везане за њихово сазревање. Ова лица треба да обезбеде да њихов лични ниво обучености и квалификација одговара потребама деце и младих, током њиховог кретања кроз разне фазе привржености спорту. Треба да се понашају на начин који даје добар пример и представља модел понашања за њих. У раду са младима на прво место мора се стављати здравље, безбедност и добробит детета или младог спортисте, и осигурати да те вредности буду испред победничких стремљења или репутације школе, клуба, тренера или родитеља. С друге стране, детету, младој особи и породици треба дати што је могуће више информација које ће осигурати њихову свест о могућим ризицима и предностима постизања високог спортског нивоа. Посебно се детету и младој особи не смеју наметати очекивања која нису у сразмери са његовом могућношћу да их испуни.

Јавне власти свих нивоа не могу да воде адекватну „спортску политику“ ако не располажу одговарајућим информацијама. Да би се оне добиле све јавне власти треба да развију одговарајуће структуре и средства за сакупљање и дистрибуцију релевантних информација о спорту на локалном и националном нивоу. То подразумева и да се помажу научна истраживања свих аспеката спорта. Након прикупљања информација и добијања резултата истраживања, они ће се дистрибуирати заинтересованим странама, на локалном, регионалном, националном или, чак, међурегионалном нивоу.

Кад је у питању научно-истраживачки рад у спорту у овом сегменту је неопходно предузети значајније кораке по овом питању. Основни носиоци ових активности на научном истраживању у области спорта морају бити Факултети из подручја спорта и Покрајински завод за спорт и медицину спорта. На основу научно утемељених чињеница неопходно је у наредном периоду управљати системом спорта са свих нивоа државне управе: општине, градови, покрајине и република. Ово се односи на све сегменте спорта: врхунски спорт, школски спорт, рекреативни спорт и спорт особа са инвалидитетом.

У овом сегменту је потребна значајна двосмерна сарадња на релацији високо школска установа – спортске организације и покрајински грански спортски савези. Неопходно је наћи механизам и модел како да наука нађе своје место у пракси и да научна истраживања не остану сама себи сврха.

Информациони систем у спорту у АП Војводини

Покрајински секретаријат за спорт и омладину, у сарадњи са Спортским савезом Војводине и покрајинским гранским спортским савезима у току 2010. године увео је јединствени информациони систем у спорту у АП Војводини под називом *eSavezi* (www.sportal.org.rs). У почетку се кренуло са уносом основних података тј. са попуњавањем табела о савезу, клубовима-чланицама као и календарима такмичења-активности гранских савеза. У току 2013. године креиране су и редовно се попуњавају следеће табеле: спортски стручњаци и стручњаци у спорту, судије, делегати. У току 2015-2016. године креиране су и нове табеле везане за попуњавање индикатора програмског буџета и рангови такмичења.

Као надоградња и значајно унапређење постојећег информационог система, у току 2012. године набављена је и успешно имплементирана апликација за реализацију буџета покрајинских гранских савеза (<https://esavezi.rs/>) путем које покрајински

грански савези потпуно електронски (без папира) подносе захтеве за суфинансирање годишњих програма.

У току 2013. године креирана је база спортских објеката у АП Војводини и евидентирани су сви спортски центри у АП Војводини у сарадњи са представницима спортских центара. Такође је креирана и мултимедијална презентација спортских центара која је повеана са базом и додате су фотографије спортских центара. За потребе Акционог плана и Стратегије развоја школског спорта у АП Војводини у току 2014. године креирана је и попуњена база података са свим подацима о основним школама у АП Војводини (основни подаци, професори, секције, отворени и затворени школски спортски објекти, опрема и реквизити).

Информатичка обука (ECDL)

У периоду 2011-2014. године више од 200 представника покрајинских гранских савеза, територијалних спортских савеза, спортских организација-клубова и запослених у Покрајинском заводу за спорт и медицину спорта похађало је обуку и успешно положило све испите за ECDL Start сертификат.

ECDL (European Computer Driving Licence) обухвата познавање основне рачунарске писмености тзв. Европска рачунарска дозвола. Модули у оквиру овог сертификата су Windows, Word, Excel, Internet@Mail.

Унапређење информационог система у спорту у АП Војводини

Унапређење информационог система у спорту у АП Војводини треба спровести путем интеграције података (евиденција, размена и укрштање података са другим државним органима) као и увођењем нових сервиса електронске управе (еКонкурси).

У оквиру развоја и унапређења информационог система у спорту у АП Војводини стално треба водити рачуна о 3 битна сегмента:

- СОФТВЕР (базе података, веб апликације, сервиси за претраживање, извоз и размену података);
- ХАРДВЕР (сервери, радне станице, преносни рачунари, рачунарска опрема);
- ЉУДСКИ РЕСУРСИ (константна обука администратора и корисника система).

Општи циљ:

8.2.1. Унапређен стручни и научно-истраживачки рад у спорту и информациони системи.

Посебни циљеви:

8.2.1.1. Унапређен стручни рад у спорту.

8.2.1.2. Унапређен научно - истраживачки рад у спорту.

8.2.1.3. Подизање капацитета Покрајинског завода за спорт и медицину спорта уз повезивање са високошколским установама.

8.2.1.4. Унапређен информациони систем у спорту у АП Војводини.

8.3 МЕЂУРЕГИОНАЛНА СПОРТСКА САРАДЊА

Циљ регионализације и међурегионалне сарадње јесте стварање подручја које ће се складно развијати и својим становницима осигурати благостање у свим сегментима живота, па тако и у спорту.

АП Војводина је члан АЕР-а (Скупштине европских регија) највеће и најутицајније мреже европских регија. Чланством у овом телу отварају се многе могућности за повезивање и успостављање међурегионалне сарадње са различитим регионима из целе Европе када су у питању значајни инфраструктурни пројекти у

области спорта, организација међународних спортских манифестација али и пројеката којима се повећавају капацитети спортских организација у различитим сегментима са посебним акцентом на рад са децом и младима.

Општи циљ:

8.3.1. Унапређена међурегионална спортска сарадња.

Посебан циљ:

8.3.1.1. Израђена регионална платформа за међурегионалну сарадњу и развој спорта.

8.4. СПОРТ У ВОЈСЦИ

Визија спорта у Војсци Републике Србије је модеран систем који је интегрални део националног спорта, у којем је спорт доступан сваком припаднику Министарства одбране и Војсци Србије ради побољшања оперативних и функционалних способности и у којем постоје услови за остварење врхунских спортских достигнућа, првенствено у базичним спортовима.

Мисија спорта у Министарству одбране и Војсци Србије је континуирано, планско и организовано спровођење спортских активности, на свим нивоима и у свим облицима, у функцији очувања здравља, задовољења физичких, менталних и социјалних потреба, креирања позитивног вредносног система кадровског вођења, унапређења физичких способности појединаца и команди, јединица и установа Војске Србије, промовисања система одбране, доприноса јачању мира у свету, међуармијске сарадње, поверења и помирења, као и доприноса развоју врхунског, масовног и рекреативног националног спорта.

У складу са непрекидном доградњом организацијске структуре, а ради ефикасног функционисања организацијских целина које се на нивоу Министарства одбране и Војске Србије баве спортом, неопходно је прецизно дефинисати основне функције и надлежности организацијских целина које се по дубини баве војним спортом и извршити попуно спортске јединице (спортски вод ВА) врхунским спортистима.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину Програмом развоја спорта у АП Војводини за период 2016 – 2018. године и Акционим планом за његово спровођење, дефинише мере и активности у циљу надоградње свих постављених задатака који су за област спорта у војсци препознати у оквиру Националне Стратегије развоја спорта а у оквирима су могућности и надлежности АП Војводине.

Општи циљ:

8.4.1. Унапређен спорт у војсци.

Посебни циљеви:

8.4.1.1. Интегрисан војни и цивилни спорт.

8.5. СПОРТ У ПОЛИЦИЈИ

У оквиру свеукупног програма реформе система унутрашњих послова, започеле су и промене у образовном систему и стручном оспособљавању запослених у Министарству унутрашњих послова којима су обухваћена специфична спортска знања, вештине и способности које доприносе бољем одговору на безбедносне изазове, ризике и претње. Истовремено кроз научене лекције у решавању проблема кроз систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, препозната је потреба за јачањем капацитета савеза и клубова у систему заштите и спасавања у Републици Србији и програмирању буџетских средстава за опремање и обучавање спортских

савеза и клубова који се баве спортовима на води и под водом и планинарским спортовима.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину Програмом развоја спорта у АП Војводини за период 2016 – 2018. године и Акционим планом за његово спровођење, дефинише мере и активности у циљу надоградње свих постављених задатака који су за област спорта у полицији препознати у оквиру Националне Стратегије развоја спорта а у оквирима су могућности и надлежности АП Војводине.

Општи циљ:

8.5.1. Унапређен спорт у полицији.

Посебни циљеви:

8.5.1.1. Интегрисан полицијски и цивилни спорт.

8.6 СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У савременом туризму, спорт има значају улогу и представља битан развојни фактор. Спорт у различитим облицима постаје важан садржај туриста путем учешћа у различитим спортско-рекреативним активностима. На тај начин је спорт ушао у сферу туристичког тржишта па су се развили специфични облици туризма: зимски- спортско туризам, велике спортске приредбе и туризам, спорт у градовима и туризам, голф туризам, наутички туризам, здравствено превентивни програми у туризму.

Природни ресурси Војводине (планине, реке, језера), спортски и инфраструктурни потенцијали неисцрпан су извор могућности и шанса за развој и унапређење разних облика спортско рекреативног туризма као и у области туризма спортских догађаја. Ови потенцијали до сада нису искоришћени у пуном капацитету и на одговарајући начин.

Предео Војводине је претежно равничарски, кроз који протичу реке и нижу се језера која чине водено богатство. Једини национални парк на територији Војводине - Фрушка Гора се истиче својом надморском висином, лепотом и различитошћу доживљаја које пружа туристима. Ту се налази срдњевековна тврђава која својим мистериозним тунелима побуђује пажњу јавности, бројни манастири који представљају изузетне културно – историјске споменике и центар војвођанске духовности, шуме и језера која привлаче бројне излетнике, спортисте и рекреативце.

Узимајући у обзир чињеницу да рекреација као вид спортске активности почива на туризму, заједничко деловање спорта и туризма значи деловање у складу са модерним европским начином пословања у ове две области. Синергија ове две области у модерном друштву је толика да их је практично и немогуће посматрати као две одвојене целине. Најбољи пример интеракције спорта и туризма представља Фрушкогорски маратон. Манифестација је покренута 1978. године и од тада се одржава у континуитету са учешћем близу 20.000 спортиста, рекреативаца, љубитеља пешачења и природе.

Спортски догађаји, спортски објекти као и сама спортска пракса има значајан утицај на природну околину. Од изузетног значаја је промоција еколошки одговорног руковођења које се може, између осталог, бавити и еколошком набавком, емисијом гасова због ефекта стакленика, енергетском ефикасношћу, одлагањем отпада и третирањем вода и тла. Значајан утицај на заштиту животне средине има и повећањем свести грађана о здравственом ефекту кретања и физичког вежбања на организам. Одлична мрежа и велика покривеност бицикличким и пешачким стазама већине насељених места даје огроман простор за превентивно деловање у смислу унапређења

и очувања здравља и очувању животне средине минималном употребом јавног и приватног превоза.

Општи циљ:

8.6.1. Унапређен однос спорта и туризма и животне средине.

Посебан циљ:

8.6.1.1. Подстакнуте и ојачане везе спорта, туризма и животне средине.

8.7 МЕДИЈИ У СПОРТУ

Медији су увек у великој мери утицали на друштвена збивања и били присутни у свим сферама друштва па и спорта, а напредком и применом различитих технологија, проток и размена информација доступни су свима и тренутно. У том смислу улога, али и одговорност масовних медија, посебно од јавног интереса, значајнија је и понекад незаобилазна у процесу популаризације и промоције различитих друштвених вредности, што би у контексту спорта било – важност бављења физичким активностима током читавог живота, позитиван утицај бављења спортом на децу и младе, неговање фер-плеја и културе навијања, јачање националног идентитета кроз успехе врхунских спортиста и њихових тренера.

Унапређење сарадње чиниоца система спорта у АП Војводини са представницима медија неопходно је у квантитативном и у квалитативном смислу. Медији су препознали спортски садржај као огроман потенцијал те је спортско извештавање заступљено у великој мери у скоро свим медијима. Проблем је што је углавном извештавање површно, сензационалистичко, селективно (само врхунски спорт, само неки спортови), без дубље анализе суштинских проблема. Такође је врло важна улога покрајинских и локалних медија који без континуиране институционалне подршке тешко да ће опстати у тржишним условима.

Јачање капацитета самих спортских организација да своје активности учине, пре свега доступним, па и интересантним широј јавности, сарадњом са медијима, важан је сегмент развоја спорта у АП Војводини.

Општи циљ:

8.7.1. Унапређена улога и одговорност медија за развој и промоцију спорта.

Посебни циљеви:

8.7.1.1 . Медијска промоција спорта као здравог начина живота и мотивација грађанки и грађана Војводине за бављење спортским активностима.

8.7.1.2 . Стручно усавршени спортски новинари.

8.7.1.3 . Подигнута свест грађанки и грађана Војводине о позитивним вредностима спорта.

8.8 НЕГАТИВНЕ ПОЈАВЕ У СПОРТУ

Насиље је сложен друштвени, политички, културни, психолошки и етички феномен. Насиље на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама, у различитим појавним облицима представља и даље акутни проблем за читаву међународну заједницу па и нашу земљу, иако је Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама усвојен још 2003. године. Након закона донета је и Национална стратегија за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године. Пракса показује, да примена санкције нема довољан ефекат за спречавање будућих насиља и

да едукативно-превентивне мере према навијачима треба да буду приоритет, посебно са покрајинског и локалног нивоа.

Превенција насилничког понашања подразумева интегрисан приступ различитих државних органа и институција друштва: школа, центара за социјални рад, спортских савеза и клубова, полиције, медија, итд. Програми превенције насиља дају шансу, да се на истом задатку укључе и сарађују институције државе и цивилног друштва и то на различитим нивоима. Локалне власти имају највише услова да координирају и подрже активности којима се спорт користи као механизам за превенцију или реинтеграцију посебно оних активности које се изводе у школама или су намењене за децу школског узраста. Требало би уложити напоре у формирање младих, нових генерација навијача које би имале другачије вредности, ставове и некриминализоване вође. Навијачи би се едуковали у вези са спортским фер-плејом и културом спортског понашања. Недвосмислено треба направити разлику између хулигана и навијача, указати на чињеницу да такве групе нису спортске или навијачке групе, већ су групе организованих криминалаца који кроз спорт покушавају да остваре привилегије, заштиту, тржиште и замаскирају своју праву (криминалну) суштину.

Пример добре праксе је свакако кампања „Буди фер“ коју је Покрајински секретаријат за спорт и омладину организовао у континуитету дуги низ година са циљем промоције позитивних вредности, фер-плеја, културе навијања, сарадње, толеранције („Деца на правом месту“ у сарадњи са прволигашким фудбалским клубовима, „Навијај шампионски“ у сарадњи са организаторима Европског првенства у кошарци 2005. године, „Буди фер – покрени игру“ у сарадњи са Спортским савезом Војводине).

Нови Закон о спречавању допинга о спорту („Службени гласник РС”, број 111/14) усвојен је 2014. године и обавезује све учеснике у систему спорта да поштују правила и принципе забране коришћења недозвољених средстава. Иако су надлежни национални грански савези препознати као кључни носиоци у борби против допинга, у превентивне и едукативне активности могуће је укључити и покрајинске гранске савезе и Покрајински Завод за спорт и медицину спорта.

Општи циљ:

8.8.1. Унапређене мере за спречавање свих негативних појава у спорту.

Посебни циљеви:

8.8.1.1. Унапређен систем којим се обезбеђује спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама.

8.8.1.2. Унапређен систем којим се обезбеђује спречавање допинга у спорту.

8.8.1.3. Успостављен систем којим се обезбеђује спречавање намештања мечева и нелегалног клађења.

9. ДЕФИНИСАЊЕ СВИХ ПОТРЕБНИХ МЕХАНИЗАМА ЗА ПРАЋЕЊЕ НАПРЕТКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ

9.1 СПРОВОЂЕЊЕ

Примена Програма развоја спорта у АП Војводини 2016 – 2018. године је дефинисана Акционим планом, који је његов саставни део. Акционим планом јасно су дефинисани општи и посебни циљеви, мере и активности за њихову реализацију, носиоци задужени за њихову реализацију, временски оквири као и процена да ли су за њихову реализацију потребна материјална средства.

9.2. ПРАЋЕЊЕ

Праћење се спроводи у одређеним временским интервалима, у складу са динамиком утврђеном Акционим планом.

Ради успостављања јединственог и формалног система извештавања, Покрајински секретаријат за спорт и омладину ће утврдити процедуре извештавања у сарадњи са носиоцима активности дефинисаним Акционим планом.

9.3. ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцењивањем се утврђује напредак у спровођењу ове стратегије и предлажу корективне мере и измене током спровођења. Оцењивање се спроводи редовно, једном годишње, коришћењем различитих извора података, укључујући годишњи извештај о раду као основни извор података, а на основу дефинисаних показатеља. Интерне информације се систематски упоређују са екстерним изворима информација, попут интервјуа, истраживања јавног мњења и других извора. У зависности од врсте показатеља, процењују се реализација и ефекти планираних и реализованих активности.

Преглед се представља према степену реализације активности:

- спроведена – оцена значи да је активност реализована у складу са очекивањима и да нису потребне додатне мере;
- делимично спроведена – оцена значи да је активност реализована, али да су потребне додатне мере да би се квалитет учинка унапредио до планираног нивоа;
- није спроведена – оцена значи да активност није реализована и да су потребне мере да би се планирана активност реализовала.

Кроз годишњи извештај, Покрајински секретаријат за спорт и омладину оцењује степен спровођења активности о чему извештава Покрајинску владу. По истеку периода предвиђеног за спровођење Програма, оцена садржи препоруке, закључке, научене лекције и приказује најбољу праксу по питању спровођења Програма.

9.4 ИЗВЕШТАВАЊЕ

На годишњем нивоу Покрајински секретаријат за спорт и омладину израђује и објављује извештај о спровођењу Програма на својој интернет страници, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима. На основу тога се врши ревизија приоритета, и планираних активности у Акционом плану. Извештај се доставља Покрајинској влади на усвајање.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину ће информације на основу којих би се вршило праћење остваривања циљева прибављати од носилаца активности дефинисаних Акционим планом.. Наведени органи и организације на захтев Покрајинског секретаријат за спорт и омладину најмање једном годишње достављају тражене информације у вези спровођења Програма и Акционог плана.

10. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У АП ВОЈВОДИНИ ЗА ПЕРИОД 2016. – 2018. ГОДИНЕ